

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 120 Din, za inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Najvažnejši problem

Beseda »sodobnost« se menda največkrat napačno pojmuje. Nekateri si pri tem mislijo modo, ki jo narekujejo krojači in ki se menja kot človeška kaprica, umetniki špekulirajo na »hipermoderne« efekte, ki je včasih prazna slama in živi teden dni, misleč človek pa stvar globlje vzame.

Kdor živi z življenjem in svojim časom in ima pri tem odprte oči in hoče misliti, bo vedno »sodobno« mislil in razsojal, kdor pa miži v življenje, bo mislil enostavno to, kar je že stokrat čul o njem in še na misel mu ne bo prišlo, da bi aktivno posegel v tok stvari in zavzel napram njemu kako, morda potrebno novo stališče. Sodobnost torej bodisi v kulturi, na gospodarskem, političnem, socialnem itd. polju ni in ne more biti nič drugega, kakor to, da zagrabiš problem svojega časa na tem ali onem polju in ga skušaš rešiti z edino prikladnimi sredstvi svojega časa; nasprotje »sodobnosti« pa je, če problema ne zgrabiš prav in rešuješ že davno neaktualen problem, čigar reševanje tvojemu času, v katerem živiš, nikakor ne more več preko problemov dalje pomagati. To je vsa modrost vprašanja »sodobnosti«.

Zadnji »Dom in Svet« je prinesel uvodni članek izpod peresa S. Vurnika, ki razmotriva probleme sodobnega svetovnega nazora in novih življenjskih perspektiv. Generacija, ki se je razvila po vojni, začuda veliko razmišlja o tem, kje da smo in kaj da hočemo. Znak, da z današnjim življenjskim sistemom ni zadovoljna in da išče novega sistema. Rekapitulirajmo omenjeni članek in posvetimo v problem »sodobnega« svetovnega nazora.

Izza renesanse sem smo dobili na zapadu tip človeka, ki se je odrekel duši in Bogu, se oprostil etičnih, religioznih in socialnih imperativov, se privezal na materialno dobro in se proglasil za svobodnega in prosvetljenega duha. Skozi stoletja je dograjal svoje zemeljsko carstvo in to je doseglo svoj višek in nato razpadlo, ker se je baš na tem višku ves ta, materialistični in individualistični življenjski sistem izkazal za absurdnega. Bog je bil temu človeku čutni užitek, denar in osebna moč, zato je veljala za njegova življenjska pot pridobivanje sredstev za doseg tega cilja. Prvo mu je bila gospodarska dobrina in posrečilo se mu je postaviti velekapitalistični sistem svetovne trgovine ne glede na to, da se je s tem zapletel svet v najgrozotnejše vojne in bedo. V socialnem oziru nam je uničil zakon — kdo danes še verjame v to »bajko«? Ali obstoja še nesebično prijateljstvo? Ali ni narod postal v ustih tega človeka fraza, da ne rečemo celo, pretveza? Ali je državstvo ljudi takega duha mogoča? Ko pa hoče vsak vladata, pa nihče ubogati, vsak jemati, pa nihče dajati? In smo videli, da so danes v državah države, v teh stranke in stranke in v teh avobodni duhovi, ki vlečejo narazen in ne skupaj, delajo zase in ne za vse in je prišlo tako daleč, da je država 20. stoletja mogoča le še, če jo bajoneti skupaj drže. O religioznosti svobodnega duha ni sledi. Njegovi duhovni interesi so šli za ciljem racionalistične znanosti in čutne umetnosti. Pa je znanost ovrgla Boga in teologijo in metafiziko in se je osredotočila na polje naravoslovja in tehnike, prinesla je Darwina in njegove opice in debele Berte in ognjemete in strojnice in ogenj bljujoče vojne zrakoplove in povodna torpeda in se je svet z znanostjo boril za »domovino«, rekto, za gospodarske interese in žepe. In je tudi znanost nehala biti znanost, ko je postavila subjekt znanstvenika v ospredje in objekt znanosti v ozadje in se da danes znanstveno dokazati o vsem, da je črno in obenem belo. Sofizmu v znanosti odgovarja oni originalizem in l'art pour l'artizem v umetnosti. Kup gnoja so slikali, pravzaprav so iskali v njem svoje osebne note in mi smo uživali ob koleričnem in melanholičnem kupu gnoja, in čisto pozabili pri teh igračah, da smo ljudje z dušo in duhovnimi interesi in danes vidimo v vsem tem življenju organizem, ki je imel vse drugo razen duše in ni uganke sveta rešil, niti rešiti poizkušal. In govorimo o propadu zapada in s strahom vidimo paralelo temu razpadanju v razpadu antike: Nerone vidimo, Mesaline, sofist, amfiteatre in krive preroke in smrad gnjilobnega mehkuzja in korupcijo in ponižanje do živali vsepovsod.

Po vojni se je v nas nekaj zrušilo, razvalinam smo z gnjusom obrnili hrbet in danes spoznavamo, da se je temu smradu reklo materializem pa individualizem. Brž ko pa smo jima obrnili hrbet, smo bili obrnjeni v prečuden nov svet, ki se nam je skrival cela stoletja, da nismo verjeli vanj. Svet duhovne vrednote, ki smo ga tajili. Do tu je Evropa danes že prišla v svoji filozofiji, toda najmanj polovica ljudstva, ki danes misli, še ni mate-

Popolna anarhija v Kitaju

Obrambo proti rdečim hordam bodo vzele v roke velesile?

London, 7. avg. os. Zadnja poročila iz Sanghaja pravijo, da v Kitaju vlada najpopolnejša anarhija. Nacionalna vlada v Nankingu položaju ni kos in njen šef, diktator Čankajšek je demisioniral. Bankirji so ustavili njegovi nesposobni vladni vsa plačila in se zdaj sploh ne ve, kdo bo vzel vajeti Kitaja v roke. Med velesilami se opaža tendence, da bi se začasno vodstvo nankinških zadev izročilo zastopstvu velesil.

Kar tiče Hankova, enomilijonskega mesta z močno inozemsko kolonijo, se rdeče tolpe iz Kantona svoje prodiranje zaenkrat iz neznanih vzrokov ustavile, dasi so k njim prešli trije vladni polki. Pač pa so rdeči poslali številne emisarje po železnici, ki vodi v Peking, v smeri proti severu.

Druge rdeče tolpe pustošijo po neposredni okolici Nankinga in so vas Vujunsien popolnoma z zemlje razirale ter pobile tako moško prebivalstvo kakor žene, starce in otroke.

Velesile so sklenile, da rdečih tolpe v Hankov ne puste. Zlasti so aktivni Japonci in Amerikanci, ki imajo v Hankovu ogromne gospodarske in finančne interese in so bili že po zločinah rdečih v Čangša-u hudo izžvani. Danes je že dospela japonska rušilska eskadra, ki bo takoj po Jancekiangu odplula proti Hankovu. Angleška križarka »Cumberland« že križari pred mestom, na parniku »Suisse« pa se je pripeljalo par stonij angleških strelcev in mitraljejskih oddelkov. V Sanghaju pa

je pripravljen cel angleški polk in letalska bombardirska eskadra.

Italijanska topničarka »Carlotta« je bila že stopila v akcijo v Čangša-u, kjer je otvorila ogenj na rdeče, ki so se ji bližali. Rešila je tudi vse katoliške misijonarje, ki so bili že v rokah rdečih, pa so jih morali nepoškodovane izročiti kapitanu »Carlottu«, ker je ta že nameril svoje topove na rdeči glavni stan v mestu. Zal pa ni bilo mogoče rešiti angleških protestantskih misijonarjev, ki jih rdeči satansko mučijo.

V Moskvi, kjer so komunisti zaradi prodiranja kantonskih čet v osrednji Kitaj izpočetka triumfirali, slikajoč v oblake že bajno »Zvezo rdečih republik celokupne Azije«, so se vodilni krogi v Kremlju že precej streznilli, ker niso bili računali z intervencijo velesil, oziroma je niso jemali resno. Treba pa je vedeti, da so se zlasti odnosi s sovjetske unije do Japonske v zadnjem času izredno poslabšali. Japonska zameri sovjetski uniji predvsem revolucionarno propagando v Koreji in na Sahalinu, kjer je v prvih dneh avgusta nek sovjetski torpedolovec celo napadel japonske ribiške ladje in je Japonska zdaj ribiže oborožila s puškami in strojnimi.

Istotako so zelo napeti odnosi med sovjetsko in ameriško unijo. Da sovjeti ne smejo računati v resnem slučaju s »prijateljstvom« angleške delavske vlade, pa itak sami vedo.

Se bolj pa vznemirja Moskvo zadržanje Francije, ki v Kitaju nima prav nobenih neposrednih interesov, pač pa zelo nerada gleda boljševiško komando v Kantonu in v drugih kitajskih južnih provincih, odkoder se širi revolucionarna propaganda v francosko Indokino. Govori se namreč v diplomatskih krogih, da se bo v slučaju potrebe intervencije v Kitaju udeležila tudi Francija. Položaj je tem bolj neugoden za komunistične načrte, ker se ve, da se mislijo kitajski trgovski in meščanski krogi, kakor tudi patriarhalno kmetijsko prebivalstvo postaviti na stran Evrope in njej po-veriti začasno vodstvo kitajskih zadev, da se zatire komunistična strahovlada, ki je le orožje v rokah Kremlja.

Bodoči razvoj dogodkov je tem bolj negotov, ker se še nič ne ve, kakšno vlogo nameravajo igrati pekiški generali in Cansolinov sin, diktator Mandžurije v Mukdenu, kjer ima tudi Japonska ogromne interese. Zdi se, da je Cansolin na strani Japoncev — sicer pa bo imel ključ do situacije v Kitaju v rokah tisti, ki bo več plačal. Znano pa je, da Moskvi zelo primanjkuje denarja, da vlada v Rusiji zopet velika inflacija in da se je dežela vrnila zaradi tega nazaj k naravnemu gospodarstvu. Rusija nima nobenih kapitalov, da bi napolnila nikdar zadosti polne žepe kitajskih generalov, despotov in pretendentov.

Predsednik vlade v Šibeniku

Predsednik vlade obiskuje najprej pasivne pokrajine

Belgrad, 7. avgusta. m. Iz Splita je predsednik vlade general Peter Živković včeraj zjutraj na ladji »Hvar« odpotoval v Šibenik. Vojno ladjo »Hvar« spremljajo podmornici »Hrabri« in »Osvetniki« in torpedovka št. 5.

Prihod v Šibenik se je izvršil na najsvetlačnejši način. Vse prebivalstvo mesta in okolice je bilo od jutra zbrano v pristanišču. Iz vseh poslopij so vihrale zastave. Tudi vse ladje, ki so bile v luki, so bile v zastavah. Ko se je pojavila ladja s predsednikom vlade okrog 10 v pristanišču, so pričeli streljati topovi. Ko je predsednik stopil na obalo, je zaigrala godba. Zbrano prebivalstvo je navdušeno vzklikalo kralju in predsedniku vlade. Predsednik vlade je bil radostno presenečen nad tem veličastnim sprejemom. Nato so pred njim delirali Sokoli. Obenem so mu bili predstavljeni občinski svetniki in drugi dostojanstveniki. Od pristanišča do mestne hiše je šel predsednik vlade peš. V občinski hiši se je vršila slavnostna seja občinskega odbora pod predsedstvom podžupana Bulića. Na njegov predlog je bil kralju odposlan tale brzojav:

»Z izredne seje občinskega odbora, ki je bila sklicana v čast predsednika vlade Petra Živkovića, zastopniki mesta Šibenika in občine Šibeniške, izražajo v imenu vsega ljudstva Vašemu Kraljevemu Veličanstvu neomajano zvestobo in vdanost, vedno pripravljeni, da iskreno in vdano podpirajo svojega ljubljene kralja v izvrševanju njegovih gigantskih namer za srečo, svobodo in edinstvo Jugoslavije. Živel kralj!«

Nato je podžupan Bulić pozdravil predsednika vlade Živkovića, ki je takoj odgovoril:

»Gospod župan, gospodje svetniki in ostali gospodje! Iz vaših govorov, pa tudi že preje, sem vedel, kako velik je patriotizem v Šibeniku in v njegovi okolici. Znano je, kaj je storilo šibeniško meščanstvo in njega okolica za dobrobit države in za narodno stvar. Moje potovanje ima ta namen, da najprej obiščem pasivne banovine, da se na licu

mesta prepričam o razmerah in pridem v neposredno zvezo z ljudstvom. Veste, da je z manifestom Nj. Vel. kralja nastopila nova smer. Meni je ljubo ne samo, kar sem čul od vas, nego tudi to, kar vem, namreč, da ste vi Šibeničani tudi preje delovali kot pravi patrioti, kakor je kralj odredil, da moramo delati vsi. Ko je kralj sprejel nase breme, je apeliral na ljudstvo in ga pozval, da ga podpira v njegovem delu. Mi ministri moramo vzdrževati zvezo med kraljem in ljudstvom in delati vse za dobro naroda. Moramo pa razumeti in tudi vi morate razumeti, da se kaj takega ne more tako hitro doseči, kakor se tudi preje v teku desetih let ni moglo doseči. Vendar se sedaj veliko dela za dobrobit ljudstva, kar se vidi povsod. Mnogo se je storilo tudi v pasivnih krajih. Veliko se je storilo, da se pojača izvoz, da se vzdržijo cene, da se kupuje doma, da se podpira kmet. Glede vašega dela vam povem, da je vse to odvisno od vaše iniciative. Če boste složni in boste imeli energijo, vam bo mogoče mnogo storiti za napredek mesta in okolice. Kraljeva vlada ne more vedeti za vse vaše potrebe. Vi bolj veste, kaj se more storiti in kje je treba pomagati. Dokler bom jaz na tem mestu, bom storil vse, da se bo podpiral narod in da se bodo podpirala posamezna mesta in občine.«

Njegov govor je bil sprejet z živahnimi ovacijami Nj. Vel. kralju in predsedniku vlade.

Popoldne ob 4 je predsednik vlade odpotoval v Biograd na moru. Ob vsej obali so bila vsa mesta okrašena. Iz Biograda bo predsednik vlade odpotoval v Knin, kamor prispe jutri zvečer, od tam pa potuje preko Zagreba v Belgrad. Kakor je časnikarjem izjavil, zaradi gotovih nujnih poslov topol ne bo mogel obiskati Zagreba.

Kolera v Afganistanu

Teheran, 7. avg. AA. V Afganistanu razsaja kolera. Doslej je zahtevala 200 človeških žrtev.

Vsi problemi, problemi sodobnega gospodarskega, socialnega, kulturnega življenja, so rešeni z rešitvijo enega samega: kako vrniti svetu dušo? Kako ga prepojit z božjo idejo, pred katero ni razlik med nami, pred katero smo Pansvet in ne svet sovražečih še ničev s strojnici v rokah, pred katero smo vsi bratje, ki si svobodno utirajo pot skozi labirint človečnosti k Njemu, si utirajo pot v vseh panogah življenja složno in organski.

Ena sama pot je naprej, ljudje božji, vse ostale vodijo nazaj. Dajte svetu zopet dušo, dajte mu Boga! Edino to je zanj zdravilo.

Kdor je to spoznavno pot v sebi preživel, razume danes prav posebno določno, kje smo in kam moramo in hočemo in bo na svojem polju vse storil, kdorkoli že je, da prodre ta novi »svetovni nazor« in postane življenju centralna os.

Ta svetovni nazor je kljub svoji popolni neoriginalnosti in prastarosti vendarle edini potrebiti in zato današnji »sodobni svetovni nazor«.

Smrt Čiče Stanojevića

Belgrad, 7. avg. m. V Belgradu je umrl znani popularni igralec belgrajskega dramskega gledališča Zika Čiča Ilija Stanojević. Bil je brez dvoma ena izmed najpopularnejših oseb v Belgradu in najboljši igralec stare šole. Gledališču se je posvetil že v mladih letih. Kot pevec je imel s svojim glasom precej uspeha. V Novem Sadu se je popolnoma posvetil drami. Tu je bil zelo razvit domači reper-toar. Bil je igralec, ki ni imel konkurenta. Znamenite so njegove vloge v srbskih ljudskih igrah, posebno Nušićevih. Pokojnik se je udeleževal tudi kot pisatelj. Napisal je več knjig. Najbolj znana je njegova knjiga »Zbirka lepih slik iz živalskega življenja«, ki razodeva njegovo veliko ljubezen do živali. Za priljubljenim igralcem žaluje ves Belgrad.

Toča na plujskem polju

Pluj, 7. avg. Danes okoli 6 popoldne so se nenadoma nad plujsko okolico zbirali temni oblaki in je nastala velika nevihta. Vsula se je debela toča od Pragerskega čez Hajdino in Pluj, ki je povzročila ogromno škodo. V našem okraju nas je letos toča zadela že tretjič in nam prizadejala občutno škodo. Hvala Bogu, da so vsaj siromašne Haloze še ostale brez nje. Saj je tudi ni treba!

Okrevališče za delavce na Bledu

Bled, 7. avg. AA. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani se pogaja za nakup vile »Jan« na Bledu, kjer namerava urediti moderno okrevališče. Ta vila je bila do vojne lasti tedanjega ruskega poslanika v Rimu, ob izbruhu vojne pa so jo avstrijska oblastva zaplenila in prodala.

Belgrad dobi avtomatsko telefonsko centralo

Belgrad, 7. avg. AA. Na podlagi odloka finančno-gospodarskega odbora ministrov in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta je minister za gradnjo odobril reparacijsko pogodbo z berlinsko tvrdko Siemens-Halske o nabavki telefonskega materiala. Po tej pogodbi se je tvrdka obvezala, da bo brez nadaljnje denarne odškodnine dobavila za Belgrad avtomatsko telefonsko centralo najnovejšega tipa za 7000 naročnikov.

Jugoslavija in angleški premog

Wales, 7. avg. p. V tukajšnjih rudarskih krogih se je raznesla vest, da so jugoslovanske železnice sklenile pogodbo s tukajšnjim trgov, da bodo skozi prihodnjih dvanajst mesecev kupovale na južnowaleskem trgu 100 do 150 ton briketov. Ta naročila bodo kreditirana na tri leta. Angleška vlada bi imela prevzeti jamstvo.

Nové taksne znamke

Belgrad, 7. avg. AA. Objava glede novih taks- »Suisse« pa se je pripeljalo par stonij angleških predloga uprave državnih monopolov je ministrstvu financ sklenilo dati v promet 1. septembra 1930 novo emisijo taksnih znamk po 50 para, 1 Din, 3 Din in 50 Din. Sedanja emisija taksnih znamk v isti vrednosti ostane še dalje v veljavi, dokler se ne potroši.

Dunajska vremenska napoved: Verjetno je, da bo zaenkrat še trajalo hladno, spremenljivo zapadno vreme, ponekod z dežjem. Napoved pa ni gotova, ker so izostale vremenske vesti z zapada.

Anglija se divi naši zdravstveni in gospodarski organizaciji

Razveseljiva priznanja olicioznega „Times“ — „Jugoslavija je s svojimi lastnimi močmi ustvarila zdrav gospodarski položaj“

London, 7. avg. os. Zelo zanimivo in za Jugoslovane, ki živijo v inozemstvu, zelo razveseljivo je opaziti, kako se angleška javnost zadnje čase peča z Jugoslavijo. Do sedaj, od te strani nismo bili preveč razvijeni in ko bi ne vedeli, da ima Jugoslavija v političnih in finančnih krogih res dosti prijateljev, bi si nemara mislili, da se za priznanjem, ki ga žanje naša država, skrivajo kakšni trgovski nameni.

„Times“ ravno ne spada med liste, ki v izbranih besedah govorijo o kraljevini Jugoslaviji. Zato je uvodnik, ki so ga posvetile naši zdravstveni organizaciji, toliko bolj pomemben. »Jugoslavija«, tako pišejo »Times«, je brez vsakega hrupa s svojimi lastnimi močmi ustvarila higiensko organizacijo, ki je najpopolnejša, kar si jih je mogoče zamisliti in katero je Društvo narodov sprejelo za svojo ter jo predložilo kot vzor grški in kitajski vladi. Zdravstveni oddelek Ministrstva za socialno politiko, katerega je ustvaril dr. Štampar, se je postavil na stališče, da mora biti zdravstvena organizacija profilaktična in preventivna, to se pravi, da se morajo vzroki za gotove bolezni, ki se po gotovih krajih pojavljajo, najprej najti, potem pa radikalno odstraniti. Prej se je poskušalo samo obolele zdraviti.

Na podlagi te centralne zamisli je zdravstveni oddelek pod vodstvom dr. Štamparja posegel z jekleno roko v higiensko organizacijo in jo razpredel po celi kraljevini. 600 novih institutov se je ustanovilo, v katerih se pripravljajo osebe, ki naj služijo narodnemu zdravju. Slučaji tifusa, kojih je bilo leta 1919 20.000, so skoroda izginili, črne koze se ne pojavljajo več. Čiščenje od malarije okuženih krajev se je izvršilo tako radikalno, da se je odstotina obolenih od 80 znižala na 10. Instituti za pobijanje malarije so tako moderno urejeni, da so jih

prišli študirati tujezemski zdravniki ter na inštitut dr. Štamparja in Rockefellerjevega zavoda cele skupine inozemskih medicincev.

„Times“ priznava, da se je tudi druga vodilna ideja našega zdravstvenega oddelka uresničila, namreč, da se je zdravnik vzgojil v učitelja. List se navede, da se je celo administrativno organizacijo in se ne more načuditi, kako vzorno delujejo centralni higienski zavodi, na koje se naslanjajo okrajni zdravstveni oddelki, ki imajo pod svojo kontrolo tudi občinske (500) dispensarije. Poleg administracije vrše zdravstveni organi tudi znanstveno delo v obsegu, kot v nobeni drugi državi.

„Times“ čestita jugoslovanski državi, da je v tako kratkem razdobju pokazala toliko napredka ter položila temelje za narodno blagostanje s tem, da je poskrbela za vzgojo zdravega in krepkega ljudstva.

Skoroda istočasno pa so izšli v finančnih listih tudi dolgi komentarji o jugoslovanskem narodnem gospodarstvu. Jugoslavija je, tako piše gospodarski strokovnjak »Times«, agrarna država, in njeno blagostanje zavisi od blagostanja kmetijskega ljudstva. Vse druge države na Balkanu so dobivale znatne finančne pomoči iz inozemstva. Jugoslavija je edina med njimi, ki ima pravico biti ponosna na to, da je sama, brez tuje roke ustvarila gospodarski položaj, katerega zunanji svet smatra za zdravega. Brez inozemskega vmešavanja je dejansko stabilizirala svojo valuto, sama je s pametno finančno in trgovsko politiko uspela spremeniti veličanske primanjkljaje iz let 1927 in 1928 v znatne prebitke. 1927 je deficit trgovinske bilance presegal eno milijardo dinarjev, leta 1928 je poskočil na poldrug milijardo dinarjev, inštem ko je leta 1929 Jugoslavija beležila 300 milijonov prebitka v svoji bilanci z inozemstvom. Se-

veda je prejšnja leta trpela mnogo radi katastrofalnih letin, kakor recimo leta 1927, ali radi zelo neugodnih žitnih cen na svetovnem trgu, kot leta 1928. Izvrstna letina 1929 pa je vse to popravila in vrgla še lepši skupček — kakor rečeno 300 milijonov dinarjev.

Kar je najbolj razveseljivo, konstatirajo »Financial News«, je dejstvo, da dobra tendenca v narodnem gospodarstvu nadaljuje. Stališče diparja je trdno kot vedno, državni proračun je izenačen, davki tečejo redno, carinski dohodki ostajajo na normalni višini, država ne trpi po nepotrebnem ter se le trudi, da bi svojemu poljedelstvu zagotovila boljše stanovitost in še večji vpliv na žitnem trgu v Evropi. Seveda številke za prvih pet mesecev še ne kažejo prebitka, a v agrarnih državah blagostanje narodnega gospodarstva ne more priti do pravega izraza pred žetvijo, ki obeta, da bo v Jugoslaviji zopet dobra.

Tako obstoji res upanje, da se bo zaupanje sveta v stabilnost jugoslovanske države in njene gospodarstva v svetu še bolj uveljavilo, osobito, če se posreči spraviti na noge balkanski žitni kartel, ki bi potem soodločeval pri žitnih cenah v Evropi.

Taka priznanja se morajo z radostjo sprejeti na znanje, ker pričajo, da je Jugoslavija gospodarska enota, ki ima vse pogoje, da postane ne samo pomembna postavka za stabilnost evropskega gospodarstva, ampak pri nadaljevanju previde in finančne in trgovske politike, ki se mora naslanjati na jugoslovanskega kmeta, vir blagostanja svojih državljanov.

Če se pa za pisanjem organa City skrivajo še druge simpatije, potem samo lahko trdimo, da bo angleški kapital, ki bi eventualno začel teči v Jugoslavijo in ploditi njena naravna bogastva, dobrodošel.

rod, brez katerega in proti kateremu se ne more rešiti noben evropski problem. Toda, kdor hoče korakati skupaj z Nemčijo in skupno z njo reševati evropske in svetovna vprašanja, ta mora dopustiti revizijo verzajske mirovne pogodbe.

Ce so informacije »Mittaga« resnične, bi seveda imele velik pomen, toda tu prevladuje mnenje, da se bržčas opirajo samo na kakšno ne popolnoma eksaktno frazo gospoda Sauerweina, ki ima svoja osebnostna in posebna mnenja, da pa se g. Briand gotovo ni angažiral za kakšen sestanek z Mahraunom. Cela stvar je po vsej priliki le voliven maneuver, ki naj naredi reklamo za voditelja Jugendordena, katerega, kakor znano, demokrati kandidirajo za Stresemannovega naslednika — če bodo namreč iz volitev izšli z zdravro kožo.

Švicarski odgovor

Pariz, 7. avg. AA. Listi priobčujejo odgovor švicarske vlade na Briandov memorandum glede evropske federacije. V svojem odgovoru Švica v načelu pristaja na memorandum, priporoča pa respektiranje organizacije Društva narodov in čim tesnejše sodelovanje v gospodarskih in političnih vprašanjih, problem varnosti pa naj se prepusti Društvu narodov.

Češkoslovaška zvišala carino na agrarne produkte

Praga, 7. avg. AA. »Vestnik zakonov in naredb« prinaša prevedbeno naredbo k novi o agrarnemu zakonu. Po tej novi se zvišajo s 17. avgustom carine na pšenico za 15 Kč., na rž za 30 Kč., na ječmen za 36 Kč., na oves za 28 Kč., na moko in mlinke izdelke za 49 Kč.

Pogajanja med Poljsko in Litvo

Varšava, 7. avg. as. »Express Poranny« javlja vest iz diplomatskih krogov, da so bila pred kratkim v Vilni tajna pogajanja med Poljsko in Litvo, pri čemer so razpravljali o načrtu, kako bi prišlo do poljsko-litovskega sporazuma. Po tem načrtu naj bi Poljska odstopila Litvi obmejnih pas Sejny, vzhodno od Suvalkija, dočim bi se Litva odrekla Vilni in zadovoljila z jamstvom, da se sme v okraju Vilne kulturno udeleževati. V Vilni bi se ustanovila komisija, ki bi poravnala eventualne narodne spore. Aretacija Voldemarasa je bila že prva posledica teh dogovorov. Litva bo tudi povabila k namravani konferenci agrarnih držav v Varšavi.

Renske okupacijske čete na italijanski meji?

Rim, 7. avg. ff. Tukajšnji listi prinašajo vest glasila angleške vladne stranke »Daily Herald«, ki pravi, da so francoske čete, ki so izpraznile Porenje, razmeščene vzdolž italijanske meje, tako da so savojske doline polne vojaštva. »Daily Herald« tudi trdi, da je Francija sicer porušila trdnjave v Vogezih, da pa je zato sezidala nove v Alpih.

Belgijska prestolonaslednica prestopila v Cerkev

Bruselj, 6. avg. as. V kapeli nadškofijske palače v Mechelnu je kardinal Roy krstil danes soprogo belgijskega prestolonaslednika, švedsko princesinjo Astrido. Krstu so prisostvovali samo njen soprog, vojvoda Brabantiski in dva kardinalova tajnika Dossain in Laclef.

Nov polet okrog sveta

Newyork, 7. avg. as. Letalec Ted Lundgren hoče s svojim enokrovnikom v spremstvu dveh pilotov pobiti rekord zrakoplova »Grofa Zepelina«, ki je potreboval za polet okrog sveta 21 dni. Ta rekord je prvi hotel pobiti newyorški letalec Mears, njegov poskus pa se je ponesrečil. On hoče najprej leteti okrog Newyorka do Berlina kot prvo etapo poleta okrog sveta.

Kapitan Hawks, ki se je spomladi v letalu na jadra dal vleči z motornim letalom preko ameriškega kontinenta, je včeraj radi neke stave dosegel nov hitrostni rekord za polet preko Amerike od vzhoda proti zapadu. Startal je v Long Islandu in dospel v Los Angeles z enim vmesnim pristankom v 14 urah 30 minutah. Dosedanji rekord je presegal skoraj za 4 ure.

Neurje zahlevalo 40 žrtev

Newyork, 6. avg. as. Nad mestom Nogales ob ameriško-mehiški meji so se snoči utrgali oblaki in je nastal več ur trajajoč, silen naliv, ki je napravil ogromno škodo. Vihar je podrl več poslopij, med njimi en hotel. Dosedaj je prijavljenih 40 mrtvih, 30 oseb pa pogrešajo. Pričakovati je, da bo število mrtvih še zelo naraslo.

LIPSKI JESENSKI VELESEJEM 1930

začetek 31. avgusta

splošni vzorčni velesejem, tehnični in stavbeni velesejem od 31. avgusta do 5. septembra
tekstilni velesejem od 31. avgusta do 3. septembra
velesejem športnih predmetov od 31. avgusta do 4. septembra

Obiščite „IPA“ mednarodno krznarobenem tudi „IPA“ razstavo

Pojasnila dobite pri zastopstvu

STEGU, Ljubljana

Gledališka ulica 8/II. Telef. 2925.

Verouk po vseh italijanskih srednjih šolah

Rim, 7. avg. ff. Gazzetta Ufficiale objavlja dekret, s katerim se v zvezi s konkordato uvaja in ureja pouk katoliškega verouka po vseh srednjih šolah in sicer ne samo po gimnazijah, realkah ali licejih in učiteljskih, marveč tudi po vseh obrtnih, tehničnih, trgovskih, navtičnih, kmetijskih in glasnih šolah srednješolskega značaja kakor tudi po vseh umetniških šolah, konzervatorijih in specialnih šolah brez izjeme sploh.

Učni program, sestavljen v sporazumu in z odobrenjem najvišje cerkvene oblasti, je jako moderen in naravnost vzoren. Velika skrb se posveča poznavanju liturgije, branju cerkvenih očetov, filozofov in asketov, kulturni zgodovini krščanstva in Cerkve, njenemu vplivu na življenje, slovstvo in umetnost, zlasti z ozirom na Italijo, in krščanski etiki.

Za zgraditev carinske unije

Belgrad, 7. avg. m. Prihodnje dni se bo vrnil v Belgrad predsednik vlade general Peter Živković. Takoj po njegovem prihodu se bodo vrnili ostali ministri, nakar bo sklicana posebna seja, na kateri se bo sklepalo o rezultatih konference v Sinaji in Bukarešti, da bi se ves kompleks priprav za carinsko zvezo, ki je bila sklenjena v Bukarešti, lahko izpolnil, je za medsebojni sporazum določeno, da se v obeh državah v ta namen sestavijo posebne komisije. Na čelu teh komisij bodo ministri za trgovino, ki boho dajali načelne izjave. Komisije imajo nalogo, da proučijo gospodarsko strukturo in določijo ukrepe, ki bodo lahko omogočili izvajanje v začetku vsaj omejene carinske zveze, pozneje pa unije. Za ustvaritev carinske unije so potrebni posebni enotni carinski tarifi. Do ustanovitve carinske unije je treba najprej izvršiti vse ukrepe izenačenja. Potrebni so sporazumi v vseh področjih vprašanj, da bi se lahko storili kakšni koraki naprej k popolni carinski uniji. Temeljna točka za delo izvedencev je ta, da se sestavi spisek tistih predmetov, ki pridejo pri carinski zvezi v poštev. Kakor nam zatrjujejo, delo izvedencev ne bo dolgo trajalo. V glavnem je pri nas vsaj že dokončano delo, kar se tiče trgovinske pogodbe o železniškem transportu in veterinarske konvencije. Vlada bo gotovo odobrila rezultate, dosežene v Bukarešti in Sinaji. Tako lahko pričakujemo, da se bo sporazum pričel izvajati v najkrajšem času. Od tega sporazuma si gospodarski krogi obetajo zelo veliko.

V Franciji grozi tudi stavka rudarjev

Pariz, 7. avg. as. Radi stavke v severni Franciji so se včeraj zvečer zopet ponovili izgredi na belgijskem ozemlju. Blizu Menina, 300 m od meje, se je zbralo 200 stavkajočih, ki so se uprli pozivu policije, da se razidejo in metali nanjo kamenje. Preko sto orožnikov, peš in na konjih, je nastopilo proti njim, toda šele po dveurnem boju so jih pregnali. Pri tem je bilo 20 stavkajočih več ali manj ranjenih, še več pa aretiranih.

Pariz, 7. avg. as. Število stavkajočih v severni Franciji se je zopet pomnožilo za tisoč oseb. V ozemlje stavke je prišlo več komunističnih agitatorjev. Tudi rudarji so pričeli nov pokret za zvišanje mezd in zahtevajo, da se uredi vprašanje plačanega dopusta. Število stavkajočih bi se s tem zvišalo od sto tisoč na tristo tisoč.

Prihod ameriških Hrvatov

na evharistični kongres — Svečan sprejem v Zagrebu

Zagreb, 7. avg. p. Danes ob pol 1 je prišla v Zagreb prva skupina ameriških Hrvatov na evharistični kongres v Zagreb. Pri tej priliki bodo obiskali tudi stare kraje. V Cherbourg so prišli na ladji »Acquitanije«, ki je last Cunard Line. Osrednji odbor za evharistični kongres jim je na kolodvoru priredil slovesen sprejem, ki so se ga udeležila mestna društva korporativno ali pa po svojih zastopnikih.

Na kolodvoru je goste pozdravil predsednik osrednjega odbora, pomožni škof dr. Premuš, ki se jim je peljal do Ljubljane nasproti. Na kolodvoru je bila železniška godba in hrvatsko pevsko društvo »Branimir«. Na peronu so šolski otroci trnjanske šole napravili špalir, deklice so bile oblečene v bele obleke z narodnimi motivi. Ob izhodu s kolodvora je čakala ogromna množica ljudstva. Goste je pozdravila učenka I. razreda. Goste so pozdravili zastopniki ministrstva za socialno politiko, zagrebške izseljeniškega komisarijata, ženskega društva »Katarine grofice Zrinjske« in zastopnik »Hrvatskega Radiša«. Vsi govorniki so naglašali, da je ljubezen privedla naše ameriške rojake zo-

pet v domovino na obisk. Učenka trnjanske šole Nadica Schweiger je vodila potovanja, duhovniku Vukoviču iz Chicaga izročila kito cvetja in ga pozdravila s prigodniško pesmijo. V angleščini jih je pozdravila Teodora Pavlina.

Vsem se je zahvalil vodja Vuković, ki je s solzami v očeh govoril o ljubezni ameriških Hrvatov do svojih rodni krajev, ki jih ne morejo pozabiti. Sporočil je pozdrave vseh bratov onstran velikega morja.

Gosti so korakali v sprevedu skozi špalir ljudstva, ki jih je navdušeno pozdravljalo. Gostje so se nastanili v hotelu »Esplanade«, kjer so obedovali.

Zagreb, 7. avg. p. Osrednji odbor za evharistični kongres bo ob priliki evharističnega kongresa pripravil veličasten ognjemet, kakršnega je redko videti. Ta prireditev bo 16. avgusta ob pol devetih. Poleg religioznih slik se bo vprizorila slika Kristusa, papeža, dalje Niagara slap in cela vrsta drugih velikih prizorov. Ta prireditev se bo zaključila z detonacijo 200 strelav.

Madžarska

komentira sinajski sporazum

Iz politične antante postaja gospodarska antanta — Madžarski ne preli bojkot

Budimpešta, 7. avg. AA. Madžarska brzojavna agencija javlja: Več listov je komentiralo razna poročila glede romunsko-jugoslovanske pogodbe, sklenjene v Sinaji. Neki listi izražajo celo bojazen, da ne bi sprejeti sklepi poslabšali položaja Madžarske. Drugi listi pa, in ti so v večini, podčrtavajo, da je misel o preobrazitvi politične Male antante v gospodarsko ventila, ki ga leta in leta ni bilo moči odkriti. V Sinaji so se pogajali Romuni in Jugoslovani brez Češkoslovaške. Romunija in Jugoslavija sta sklenili pogodbo, katere besedilo še ni znano, a vendar se ve, da sporazum predlaga čvrsto gospodarsko zblizanje in gospodarsko koope-

racijo, ne pa tudi carinske zveze, nego samo izraza željo, da bi se ta carinska zveza ustvarila v bodočnosti. Listom se pristop Češkoslovaške v bližnji bodočnosti ne vidi verjeten, ker so njeni gospodarski interesi v dokajšnjem nasprotju z njimi. Poudarjajo tudi, da Madžarska trenutno ni v skrbih zaradi teh načrtov, ker ji sklenjene trgovinske pogodbe in one, ki so še v teku, zagotavljajo prednost največjih olajšav. Razen tega ne Romunija ne Jugoslavija ne moreta priznati drugim državam večjih olajšav, ki jih istočasno ne bi dovolili tudi Madžarski.

Briand išče zveze z voditeljem nove nemške državne stranke?

Senzacionalne trditve berlinskega »Mittaga« — G. Briand je po g. Sauerweinu ponudil voditelju »Jugendordena« sestanek! — Sporazum na bazi revizije verzajske pogodbe?

Berlin, 7. avg. pp. Opoldanski »Mittag« poroča, da je izvedel, da je francoski minister za zunanje zadeve g. Briand po znanem časnikarju Sauerweinu, ki se zadnje čase zelo zavzema za sporazum med Nemčijo in Francijo, izrazil željo, da bi se osebno sestal z Mahraunom, znanim voditeljem ali »velikim mojstrom« znane mladinske zveze »Deutscher Jugendorden«, ki je vstopila v novo demokratsko meščansko državno stranko.

»Mittag« je takoj intervjuval g. Mahrauna, ali ta informacija odgovarja dejstvu. Mahraun je odgovoril, da je že od leta 1925. v zvezi z uglednimi javnimi delavci Francije, katere prepričuje, da je najnujnejša evropska zadeva sporazum med Francijo in Nemčijo, ki pa ni mogoč, če se ne

revidira verzajska mirovna pogodba. Kar se pa tiče sestanka z Briandom, Mahraun o taki nameri g. Brianda še ni ničesar zvedel, ako obstoja, pač pa je g. Sauerwein izjavil, da g. Briand želi osebno govoriti z Mahraunom, da sliši njegovo mnenje o francosko-nemškem problemu.

Moje mnenje — je nadaljeval voditelj Jugendordna — je, da je izprazniteljno Porenje odstranjena zadnja ovira, ki je bila napoti sporazumu med Nemčijo in Francijo, ki predstavljata — ako se Nemčiji vrne popolna svoboda tudi v drugih ozirih — dve najmočnejši državi kontinenta. Francoska javnost danes sama uvideva, da se z Nemčijo leta 1930. ne more več tako ravnati kakor z Nemčijo leta 1918. Nemčija predstavlja velik na-

Lep sprejem g. nadškofa dr. Jegliča v Gornjem gradu

V torek, dne 5. t. m. ob 5 popoldne se je prevzvišeni g. nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič pripeljal iz Celja v Gornji grad, ki si ga je izvolil za kraj svojega počitka. Visokega dostojanstvenika je pričakovala dekanjska duhovščina z g. dekanom Kranjčičem na čelu, g. okrajni načelnik Kandrič, g. notar Košenina, celokupni mestni občinski svet pod vodstvom g. župana Mermala, uradniki in uslužbenci graščinske uprave, šolska deca in številni meščani. G. dekan je v imenu dekanjske duhovščine in vernikov izrekel prevz. g. nadškofu prisrčno dobrodošlico, nakar ga je v imenu gornjegrajskih prebivalcev pozdravil mestni g. župan.

Prevzvišeni se je v toplih besedah zahvalil za sprejem in se z navzočimi ljubeznivo razgovarjal. Na potu v cerkev ga je mladina obisipala s cvetjem. Gornji grad in vsa Savinjska dolina si šteje v izredno čast in srečo, da je smela v svoje okrilje sprejeti velikega sina katoliške Cerkve in slovenskega naroda ter iskreno želi, da bi se prevzvišeni g. nadškof še dolgo let veselil naravnih lepot gornjesavinjske doline in užival blagodat njenega osvežujočega zraka.

Tabor bojnikov na Brezjah

Kljub temu, da je bila prošnja za polovično vožnjo za naš vsakoletni sestanek odbita, se vrši naš tabor neprekinjeno 10. avgusta. Spored običajen, začetek ob pol 10. Igra godba »Sloga« iz Ljubljane ves dan. Nastopi pevski zbor navzočih tovarišev pevcev. Ta dan se odkrije tudi spominska plošča padlim domačinom z Brezij. Prosimo č. župne urade in tudi županstva naj natančno poudari ljudje zlasti radi polovične vožnje, da ni dovoljena.

Tovariši! Kdor more, naj pride!

Na svidenje!

Glavni odbor ZSV v Ljubljani.

Žalost je zamorila veselje

Sv. Lovrenc na Pohorju, 6. avg.

Žalost je objela srca faranov, da so se trgale duše. Dneva, kakor ga je danes doživel Sv. Lovrenc na Pohorju, najbrž še ni doživela slovenska župnija. Prenovljena farua cerkev se je z župljani veselila dneva nove svete maše drugega sina-duhovnika, lovrčanskega župana g. Pušnjaka, 20. julij je bil prvotno določen kot dan Rupertove primicije, a so ta termin radi materine bolezni odložili, misleč, da bo dobri Bog mamič le povrnil zdravje. A je odložil drugače. V ponedeljek, dne 4. avgusta jo je poklical k sebi. In danes smo se zbrali in jo spremljali na zadnji poti na kraj miru. Sin Rupert, novomašnik, je danes prvo sv. daritev opravil za svojo rajno mamičo, ob asistenci starejšega brata-duhovnika, kaplana v St. Vidu pri Ptuj. Primicija, kakršnih je prav malo na svetu: v črni barvi, brez glorijske, brez veselja pesmi, brez slavloloč. Žalost je zamorila vse veselje, ki je po vsej sili hotelo na dan. Šestnajst duhovnikov se je zbralo ob pogrebu Pušnjakove matere, v tolažbo preostalemu možu Romanu in sinovom.

Lovrenški župnik g. Janez Oblak je pred par dnevi prestal v mariborski bolnici nevarno operacijo. Njegovo stanje je še vedno kritično. Začasno je kot dušni pastir v St. Lovrencu nastavljen dr. Lojze Ostrc. — Rupert Pušnjak bo slovesno primicijo obhajal dne 24. avg.

Otvoritev gasilskega doma v Ljutomeru

Kakor so že časopisi poročali, se vrši v nedeljo, dne 10. avgusta v Ljutomeru otvoritev novega gasilskega doma. Gasilno društvo je že vse pripravilo za sprejem gostov, za lep spored dopoldanske slavnosti in za prijetno popoldansko zabavo v senčnatem Sršenovem logu. Nekaj posebnega za te kraje bo sv. maša na Glavnem trgu, ki jo daruje prevzvišeni g. knez in škof ob spremljanju vojaške godbe. Za popoldansko veselico pa se je Sršenov log spreminil v raj, ki bo vsakemu obiskovalcu nudil vso srečo tega sveta. V različnih sotočih bodo gospe in gospodične nudile žlahtno ljutomersko kapljico in okusni prigrizek, pri buteljkah in šampanjcu pa se bodo usidrali najbolj vroče-krvni. Na predvečer pa bo gasilski dom in vse mesto žarelo v lampijončkih in tisočerihi lučicah in pri mnogobrojni udeležbi občinstva iz Ljutomerja in okolice se bodo bakljali za vojaško godbo pomikala po ulicah in pokali bodo topiči na čast došlim gostom.

Gasilci, prijatelji in podporniki gasilcev, ne zamudite te lepe prilike in pridite v nedeljo, dne 10. avgusta vsi v Ljutomer.

Zveza z vlaki v Ljutomer in nazaj je jako ugodna.

— PEGE —

odstrani takoj in brez sledu »Creme Orizol«
Dobiva se v lokarnah, drogerijah in parfumerijah. Zalo-
ga: »Cosmochemia, Zagreb, Šmihlarska 23. Telefon 49-99

Kadar Zila noj Drava nazaj potačo . . .

Ni čuda, da je strmsko selišče tako staro, da se je koj po ajdovskem templju naselil tu sem Sveti Jurij, pahnil ajdovskega zmaja v brezno in si preobrazil zunanje lice svojega hivališča — Strmec spada med vrsto Gospe Svete, Otoka, Svetega mesta na Osojskem. Uničene freske gledajo iz ometa, rimski kamni, iz novejših dobe — Drabosnjakove razne spominske slike nesreč in prigodb, spomeniki nekdanjih šentjurskih vojščakov, župnikov in dekanov, z značilnimi napis. Pokopališče je stisnjeno k cerkvi, malo plitve zemlje je na skali, a vendar požira ta suha zemljica rodove in plemena že tisočletja. Okusila in prekasila je meso in kosti Kelto, Rimljanov, Hunov, Slovencev in Germanov, ali vendar njena gruda ni narasla in se ni vzdignila niti ped. Veter nosi prah belih kosti in gnoji žarka polja. Strohnele so kosti Serajnikov in Lesjakov, ki počivajo skupaj, nad rušo ločeni po napisih, pod rušo združeni v nič.

Ravno zato, ker je ta zemljica tako prepojena in preobjudena različne plemenske krvi, je silno požrešna. Stoletja je sedaj že lizala mozeg in suhe kosti slovenskih kmetov in kajzarjev iz sosednjih selišč ter se je enoličnosti končno preobjudla. Zaskominalo jo je po mastni, sočni spremembi izdatnejših založajev in

Zagorski tramvaj

Zagorje, 6. avgusta 1930.

Vi pač ne verjamete! To vemo; pa naj bo. Saj je nevernih Tomažev poln svet. In vendar je. Že rudniška železnica bi se lahko imenovala tramvaj ali cestna železnica, ker vedno ob cesti vozi in čez cesto šviga, da mora avtomobus čakati, da konji ne morejo naprej — sploh cesta in železnica sta v tesni zvezi. Saj še hodimo po železnici in pravimo, da gremo »po ponos«. Tako izpreminjamo železnico v cesto in hočes nočes imamo tramvaj.

A, seveda vi se niste peljali z avtobusom včeraj popoldne od petega vlaka, ki iz Trbovelj pride in v Ljubljano odpelje, vi tudi peš niste šli, vas morda celo v Zagorju ni bilo — zato nič ne veste, da je bila takrat cesta zaprta. To pot pa niso hunti stali na progi čez cesto, ampak je bilo drugo strajalo. Do 8 m dolg voz je stal na cesti, vprežen je bil par žabkarjevih konj, na vozu pa ogromna teža. Pa smo ugibali, ali je most za novo širokotižno železnico ali je kak sestavni del za novo separacijo; natančnega nismo mogli uganiti. Le to smo videli, da voz naprej ne more, pa naj voznik še tako poka z bičem. Nekdo je cenil železno dolgo, rdeče pobarvano breme na 8000 kg — pa najbrže toliko ne bo. Pa so prinesli vrh iz žice in se močno verigo, jo pripeli za voz en konec, drugi pa za lokomotivo ozkotirne proge. Pok z bičem, »dijec zavpije voznik, »pivufve zapiska lokomotiva in voz se je premaknil in zlezal za nekaj metrov pa cesti naprej. Ha, ko bi vi videli — lokomotiva po tiru, voz in konji pa po cesti! Še enkrat prestavijo vrh — sedaj na zadnji konec voza, zopet potegnejo konji in lokomotiva, pa je bil klanec od mosta proti Rajnerju premagan. Pa s tako lahkoto, da smo mislili, da bo lokomotiva zadnji konec voza za seboj na tir potegnila.

No, vidite, takole je, ako je zaprta cesta! Vsaj kaj vidite! Tako pa dreviš naprej, pa si prašen, pa še nič ne vidiš, kaj se zgodi.

Ali ni to tramvaj, ako vozove po cesti vleče lokomotiva. To je še več kakor tramvaj! In mi Zagorjani, kadar smo v Zagorju, ljubljanskega tramvaja še pogledamo ne!

Med — hranilo malih otrok

Zdravnik dr. Val. Dukeski v Pistoji piše o medu kot hranilu malih otrok sledeče: Moja soproga je bila žal, popolnoma nezmožna dojit najinega otroka, kar sem konstatiral že prve dni s svojim tovarišem-zdravnikom. Stala sva pred nalogo, nadomestiti manjkajoče materino mleko s tozadevnimi preparati. Odločila sva se za Melin in Dryco. Takoj sta s tovarišem dognala, da otrok slabo prebavlja umetno hrano in sva šla na sestavo umetne hrane iz domačih proizvodov. Odločila sva se za zmes masla in moke, kateri sva prideljala po 15 do 20 gr sladkorja dnevno. Uspeh je bil boljši nego z izgotovljenimi preparati, a vendar ni bila še prebava v popolnem redu.

Prepričan sem bil, da zamorem otroku le v toliko izboljšati nadomestilo za manjkajoče materino mleko s tem, da zmesi čajnega masla in moke dodam mesto sladkorja 25—30 gr medu.

Bilo je v resnici tako, kakor da bi prilil ugašajoči luči olja. Takoj je otrok redno in brezhibno prebavljal. Nismo nehali dodajati njegovi umetni hrani dnevno medu in sicer z rastočo starostjo vedno večjo množino.

Otrok je star 14 mesecev in je neverjetno močno razvit za svojo starost. Ne samo, da ni imel otrok nobene motnje v prebavi, bil ni sploh nikdar bolan. Ne morem drugemu nego ravno redilnosti medu pripisati ta veseli pojav, saj je otrok dobival od svojega 15. dne naprej dnevno medu. Ni mogoče razlagati zdravje in razvoj tega otroka iz naravne prirojenosti ali čvrstosti.

boljšega okusa.

V Celovcu dobro poznajo težnje prelube zemlje Koroške, vsestransko se brigajo, da zadovoljijo sleherni njen pojav. In tako tudi ta skromna težnja tem dušebrižnim geologom ni ostala neprikrta. Zemljo je treba znova prekvasiti, eksekrentirati! Povrhu se je zadnji čas pojavil strah možnosti, da ne bodo začeli kakšni Klorarji ali Pepani spet klati ovnov na strmskih žrtvenikih duhovom, ki so vekove že počivali pod skalami, sedaj pa so pričeli lezti iz špranj. In kakor je nekoč Tasilo bil tisti, ki je Hotimirju ogabil piti ovnovo kri, tako je tudi sedaj Jurij rešitev iz Bavarke in sicer v izpopolniten Wuttejevih statistik o tuji in domači duhovščini.

Sent Jurij je dobil duhovnika in — mežnarja Bavarca. Župniku je bila misel, da bi se dal pokopati v tej krtni — vajej prijetnih bavarških geoloških usedlin — vsekakor preabotna, naložil je v mežnarji spominsko knjigo, ornamental naslovno stran in napisal pod sliko svetega Jurja z zmajem pesnitev, da bi sveti Jurij vedno čuval nedeljeno Koroško vseh zmajev — ter odšel na farno, ki razpolaga z vabljevišim pokopališčem.

Na Strmcu pa je ostal mežnar — mežnarja je namreč združena z gostilno, ki v poletnih časih vsestransko izpolni monotonost službe cerkovnikov. Prišel je novi provizor, kanalske doline sin — v ozkostrnem pomenu besede to-rej iz neodrešene zemlje — ali Slovenec. Ker

Dobro nam je tukaj biti...

Sv. Miklavž na Gorjancih, 5. avgusta.

Od vseh vetrov smo se zbrali včeraj pri sv. Miklavžu: iz St. Petra pri Novem mestu, iz Brusnic in Novega mesta, iz belokranjske metropole Metlike in iz prostrane St. Jernejske ravnine. Ta je bila še najbolj zastopana, ker je pač od tam najbližje. Nekateri smo jo mahali že kar v nedeljo zvečer. Smo bili sicer v skrbeh radi vremena, ker se je nekam kislo držalo, pa korajža velja, smo rekli in odšli. Zjutraj ob 8 bi imela biti prva sv. maša, pa tako malo ljudi. Pa se je bližala deveta ura in ugledamo prve skupine iz St. Jerneja: člane fantovske Marijine družbe, Katol. prosvetnega društva, godbenike in druge ljubitelje Gorjancev, med njimi 83 let starega moža Franceta Kegljeviča iz Dol. Brezovice, nato pevski zbor iz St. Petra pri Novem mestu in slednjič udeležence iz Brusnic in Metlike. Le-ti so prišli šele popoldne, ker je pač precej daleč — 5 ur — in pa deževalo je zjutraj. Zato so tudi drugi udeleženci imeli precej zamude.

Pri dveh sv. mašah — trije duhovniki so maševali doma — je krasno prepeval pevski zbor iz St. Petra pri Novem mestu. Po končani pobožnosti v cerkvi se je nebo začelo jasiti in imeli smo dan, da je bilo veselje. Polegli smo po travi, poslušali petje in godbo in tako pričakali na raznju pečenih janjcev, ki so potolžili lačne želodce. Povsod veselo in razigrano razpoloženje. Povsod domačnost, prijaznost, veselost, nič prisiljenega, vse naravno. Kako lepo in prijetno je, kadar brate pridejo skupaj. Dobro nam je tukaj biti, naredimo tri šotore. Res bi bilo dobro takole brez dela, brez skrbi vsaj par dni preživeti. Pa ima vsak svoje delo in je vesel, da more le en dan pohiteti v bajne Gorjance in se naučiti krasnega razgleda, ki se mu nudi prav na vse strani. Zato tudi mi nismo smeli opustiti te prilike. Po okrepčilu — pečen janjček in kapljica vinčka se namreč prav dobro prileže — so razne skupine odšle deloma h »Krvavemu kamnu«, deloma h »Gospodični«, deloma na Trdinov vrh, kjer se vidijo še razvaline dveh cerkva: sv. Jere in sv. Elije. Prav druga poleg druge sta stali nekoč obe cerkvi: ena na kranjski, druga na hrvatski strani. Od tu se nudi krasen razgled. Vsa Bela krajina: Semič, Suhor, Podzemelj, Metlika, Črnomelj in Vinica so pred tabo. In hrvaške vasi in mesta: Sošice, Sveta nedelja, Jastrebarsko, Karlovac in Samobor in še Zagreb ugrešdaš z daljnogledom, tisti Zagreb, kamor bomo čez 14 dni pohiteli počastiti Evharestičnega Kralja.

Ostali del izletnikov je pa s stolpa cerkve sv. Miklavža razgledoval in se divil lepemu razgledu na vso krško dolino in novomeško okolico. Ker je bilo nebo popolnoma jasno brez najmanjše megle, so se prav dobro videle tudi Kamniške planine in Triglav, ki vsako leto zahteva svoje žrtve. Gorjanci jih ne. Gorenjci imate svoj Triglav, mi Dolenjci pa svojega Sv. Miklavža in Trdinov vrh. Vi ste ponosni na svojega velikana, mi pa tudi ljubimo naše gore. Vi radi plezate na vaše vrhove in nam kličete: Prid' vrh planin, nižave sin!, mi pa vas vabimo: Pridi Gorenjc, vabi Dolenjc, tudi na naših Gorjancih je prijetno, tudi pri nas je lepo!

Lepo in prijetno je bilo v ponedeljek na Gorjancih. Ko so se vrstile vse skupine in se nekoliko oddahnile ter pokrepčale, smo šli v cerkev k petim litanijam. Duhovniki pred oltarjem, pevci na koru, ostali izletniki pa v cerkvi: kakor en glas se je čula zahvala Bogu. Ko smo se poslavljali, smo bili vsi enih misli: lepo je bilo, še bomo prišli!

Z noži in koli...

Slov. krajina, 6. avgusta.

Dasi smo tako na tem mestu, kakor tudi ob danih drugih prilikah naglašali, naj bi se gostilniške plesne prireditve ukinitve ali vsaj omejile, jim vendar ni konca ne kraja. Tako pa tudi fantovski pretepi ne prenehajo.

Do krvoprelitja je prišlo v Žižkih. V nedeljo so imeli zidarij plesno veselico, katere niso obiskali samo domači fantje, marveč tudi fantje iz sosednjih vasi. Dokler ni vino razgelo duhov, je bilo vse dobro. Potem pa se je začel prepir, ki se je končno spremenil v pretep. Najbolj se je »odlikovalo« nek Polančar. Pograbil je nož in ga je porinil nekemu fantu iz Trnja v hrbet. Žadal mu je tako globoko rano, da so celo pljuča ranjena. V pretepu je

bilo do krvi ranjeno tudi neko dekle.

Posledica gostilniškega pretepa je bila tudi »bitka«, ki se je v noči od ponedeljka na torek odigrala med turniški in lipljanskimi fanti. Od pevske vaje se je vračal neki pevec od Lipe, kateremu so turniški fantje napovedali boj, ker je v gostilni nastopil proti njim. Komaj je prišel do meje, ga je s koli napadlo do 8 fantov. Napadeni se ni mogel braniti in predla bi mu bila zelo trda, ako ne bi bil storil že prej potrebnih korakov. Ker je namreč vedel, da ga hočejo Turniščarji napasti, je naprosil nekaj fantov, da so ga spremili k vaji. Ko so ti videli, da je tovariš v veliki nevarnosti, so se vrgli na napadalce. Med obojimi se je začela prava bitka. Udarci so padali po hrbtih in po glavah, vmes pa se je razlegalo v temi kričanje. Bitka je trpela dokler Turniščarji niso bili »poraženi« in so v begu iskali rešitve.

Ni treba zopet naglašati, da je vsako vzgojno delo brezuspešno, dokler ne pridemo vsi do spoznanja, da gostilniške prireditve več razderejo, kakor zgradi najboljši vzgojitelj.

DIŠAVE SLON

Begunje pri Cerknici

Izlet k Sv. Vidu. Preteklo nedeljo so igralci tuk. prosvetnega društva napravili izlet k Sv. Vidu z veseloigro »Skapinove zvijače«. Na povabilo tamkajšnjega župnika g. Puclja se je odzvalo precej ljudi, kljub temu, da je eno uro pred predstavo še lilo kot iz škafa in so vasi daleč okoli raztresene. Pa tudi igralci so imeli precej težko, ker so morali igrati pod kozolcem in si sami napraviti oder.

Nove kulise si je nabavilo prosvetno društvo pri g. Skružnjaju za Medvedovo igro »Za pravdo in srce«, ki jo bo igralo v novi sezoni koncem septembra.

Predsednica

znane dobrodelne družbe, soproga ravnatelja K., ni samo blagoslovna in duhovita, marveč je tudi rahljočutna dama. »Bilo bi,« tako je izvajala na shodu, »marsikaj v šoli, rodbini in zakonskem življenju boljše, če ne bi vcepili naši mladini že v zibeljo poželjivosti in nervoznosti. Vsak dan uživamo škodljive tvarine, med katerimi je najbolj nevaren kofein v kavi, ker je navidezno neškodljiv. Kava Hag brez kofeina pomeni velik napredek v zdravstvu živil. Kava Hag je prava, najbolj odlična zrnata kava, ima čist, neizpremenjen okus in armo, ne vsebuje pa ničesar, kar bi utegnilo na katerikoli način škodovati zdravju.«

Privosčite sebi in svoji rodbini odslej kavo Hag, doma kakor tudi na počitnicah! Dobiva se v vsaki boljši prodajalnici s kolonialnim blagom. Tudi v kavnarnah in hotelih točijo na željo kofeina prosto kavo Hag.

Bavarec pa je ostal mežnar pri Sentjurju. Za župnika so mu poslali koroškega dečka, ki pridiga in uči kmete slovenski, sicer se pa z mežnarjem prijetno razumeta. Bila je namreč že 12. ura, da so se te razmere uredile...

Pod košto lipo pred mežnarjo na Strmcu je prijetno hladno. Listam po spominski knjigi, polovico je že popisane. Notri je Celovec, Beljak, Dunaj, cela Avstrija, potem München, München in München — Bavarska, Nemčija, Sudeti se klanjajo Korošcem, Zaljubljenici, iztreznjeni po ovinkih senčnatoga gozda, se spominjajo tu pod lipo prestalih grehov, lačni in žejni požeruhi priznavajo vrline oštirskega mežnarja in naštevajo, kako se da žreti tu v prosti naravi; najzanimivejši pa so različni zapiski nacionalno navdušenih obiskovalcev. Ko prideš tu sem in se naenkrat odpre pred teboj krasen kos dežele, koder je nekoč Marjeta Širokoustna podila svoje konje s hlapci, privezanimi na rep — in ti hkrati tudi zmanjka zemlje pod nogami — zakikerikaš zagrljene navdušenosti in se krepko vsehdeš: ako imaš doma urejene družinske razmere poleg eksistence, se zasolziš ob spominu, kak lep teren za produkcijo je konjskih dirk — ako pa te grize kaj v tvoji duši, prevarjena ljubezen ali neizpolnjeni avanzm, ti izstopijo oči kot krokožila, ko zagledaš steno Karavank — že vidiš zmaja za njimi in takoj otkličeš satana na pomoč.

(Konec-jutri.)

Kaj pravite?

Oprostite mi, gospod urednik, če bom danes nekaj besedi tudi na naslov Vašega cenjenega lista napisal, upajoč, da mi jih ne boste vrgli v koš. Res je, da Vaš list edini od vseh slovenskih dnevnikov na pravilen slovenski jezik in slovenski duh gleda, toda kar se tiče Vaših prvih dveh strani so časih, izvemši uvodnik, tako posule z neslovenskimi izrazi in neslovensko stilizacijo, da me po njih bole glava in ušesa pa se jezim, da mora ravno »Slovenec« tako spakedrijo objavljati! Tukaj, da ne omenjam brez števila drugih pregreh proti našemu materinemu jeziku, srečujem vsak dan najmanj dvajsetkrat različne iz francošine izposojene »m e r e« (mesures), ki jih ta ali oni podvezema, dasi je pri nas mera samo ono, kar krojač drži v rokah, če sukno reže, dočim sicer pravimo, da je g. minister ali ban to in ono ukrenil, odredil ali izdat primerne o d r e d b e, ne pa »mer«, kakor Vi trdovratno pišete. Tudi ne razumem, zakaj je iz našega izraza k o n t e n postal zdaj v vseh časopisih čez noč »do-končen«, čeprav končen pove popolnoma isto; ali se vam ne bo naš preprost človek smejal, če mu boste rekli, da se most čez Savo pri Zidanem mostu bliža do-končeni dovršitvi, ko pa smo že več sto let rekali, da bo kmalu dogotovljen do konca ali pa končno? Tudi »p r i l i k o« sem enkrat bral na prei ali drugi strani; ali Vas, gospod urednik, ne zarezhe naravnost v živce, če slišite, da je prilikom čistočnega sejma v Trebnjem Nace sunil v trebuh Antona namesto ob priliki? Potem pa ta neprestana raba trpežnika! Tako na primer sem enkrat — tega pa ne v Vašem listu — bral, da je bila »ladja od g. kapitana dokončno zapuščenat«! Tudi raba sklonov pri »se« ostaja slejkoprej našim mladim časnikařem neznan (stari se menda že držite slovnice) — oni sami bi seveda rekli »nepoznanat«, zakaj tudi ta beseda je prišla v splošno modo, čeprav si ne vem predstavljati zakaj. »Tega se doslej še ni videlo, da bi se pogodbe ne držalo!«, sem enkrat čital — če bi ta sijajni slovenski žurnalst bil dosleden v svoji moderni žurnalistični »slovenščini«, bi bil moral v tem slučaju celó zapisati: »da pogodba ne bi bila držana!« Takih trpežniških oblik kot je ta sem v drugi zvezi v slovenskih dnevnikih bral v zadnjih letih najmanj deseti tisoč. In to se godi v času, ko je Oton Zupančič prevel »Temni cvet« v taki prelestni, izfinjeni in kristalno-čisto izbrušeni ter neskončno iznijaštrani slovenščini, da nas najkulturnejši narod, kar jih je kdaj bilo na svetu od časov Homerja do danes lahko zavida! Prašajte Italijana Calvija, ki prevaja našega Cankarja, kaj je slovenski jezik, kakšno čudo lepote in dovršenosti, mi ga pa v svojih časopisih tako barbarsko krečimo, pohabljam v mrcvarino ko kitajski razbojniki svoje žrtve. Ali ljudi, ki tako delajo, res ni nič sram — če pa slovenščine ne znajo, naj se njo ne ukvarjajo in naj se rajši lotijo čevljarstva ali kakšnega drugega poštenega obrta. Ne zamerite mi, gospod urednik, teh mojih besedi, tem menj, ker vem, da Vi niste krivi, če se vam o telefonske vesti, katerih v zadnjem hipu ne morete popravljati, in katere deloma dobivate od drugod že natičkane, ki torej niso iz Vaše kuhinje, taki nestorci crivajo in Vaš sicer tako lepo urejen list kazijo. Svetloval pa bi vam, da mlade moti, ki brez lastne kričede žal svojega materinega jezika več ne znajo, daste v slovenski slovnici naravnost nanovo sistematično vsak dan podučevati in vaditi pa jih obvezati k branju našega lepega slovenstva — sicer se ne bi smeli za časnikaře kvalificirati. Vedite, da je velik škandal, kako slovenski dnevniki danes pišejo!

Vaš velik prijatelj.

Koledar

Petek, 8. avgusta: Ciriak in tovariši, mučenci; Miro, škof.

Osebnosti

— Premestitev. V Beltince je premeščen kot starešina oddelka kr. finančne kontrole g. Anton Ploj, preglednik, doslej v St. Ilju.
— Iz vojaške službe. Napredoval je v čin zrakoplovnega poročnika podporočnik Leo Bradski, za vršila dolžnosti sodnega referenta poveljstva zetske divizijske oblasti je imenovan sodni major Otokar Zlindar.

Mala kronika

★ Ali ste že poravnali naročnino za mesec avgust? Ako še ne, storite v lastnem interesu takoj, da si zagotovite redno prejemanje lista. V nekaj dneh pričnemo z ustavljanjem!

★ Običajni sprejemi strank pri g. banu dravske banovine inž. Dušanu Sernecu danes radi službene odsotnosti odpadejo.

★ Na državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani je z nastopom v šolskem letu 1930-31 razpisano učno mesto za nemščino in srbohrvaščino. Za mesto pridejo v poštev le kandidati z diplomskim izpitom filozofske fakultete. Prošnje, opremljene po čl. 12 zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, naj se naslovijo na ministrstvo trgovine in industrije v Beogradu, vložijo pa do 20. avgusta 1930 pri ravnateljstvu državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani.

★ Polovična vožnja je dovoljena z odlokom ministrstva železnice št. 15.010-30 vsem udeležencem odkritja spomenika Ivanu Cankarju. Popust velja od 9. do 10. avgusta pod običajnimi pogoji.

★ Čez mejo... Kljub demantijem italijanske vlade in konzulatov je vendarle res, da prihajajo iz Italije domačini v čezdalje večjih množinah čez mejo. Zlasti iz Primorske jih je zadnje dni prišlo precej, večinoma Slovencev, ki pripovedujejo o silni krizi onstran meje in o neznosnem življenju malih ljudi, ki tamkaj nimajo ne zasluzka ne kruha. Prihajajo semkaj in primejo kot prvi dan za delo: za lopato, kramp, rovnico, samokoluco, kar jim prilika nudi. Da si le zaslužijo vsakdanji kruh, so zadovoljni. Vse o tem dejstvu bi mogli izpričati razni zidarski in stavbni podjetniki v Ljubljani in okolici, ki te pribegle ljudi zaposlujejo.

★ Ogenj. 5. avgusta zjutraj ob dveh je v Mosinjah jela goriti prihična lesena Jurčkova hiša. Če bi vreme ne bilo tako mirno, če bi ne bila neznan avto in hitri zvonar brez gasilcev sklicala, bi bile veliko hujše posledice. A hitra pomoč je otela sosednji polni kozolec in druga poslopja in iz gorčice hiše vso že nagorelo opravo. Škode je nad 4000 Din. Zavarovalnice bo 1000 Din. Hišica ima v 30 letih že šestega, letos pa že četrtega gospodarja. Zanjega šele en mesec.

★ Gospodinska šola v Šmihelu pri Novem mestu razpisuje sprejem gojenk v devetmesečni gospodinski tečaj, ki se prične dne 15. septembra 1930 in traja do 15. junija 1931. Sprejemni pogoji so: starost najmanj 16 let, telesno in duševno zdravje, pravstvena naporečnost in dovršena ljudska šola z dobrim uspehom. Ostale pogoje sporoči na željo vodstvo zavoda. Prošnje za sprejem je poslati zavodu do 1. septembra t. l.

★ Prostovoljno gasilno društvo na Vranskem priredi v nedeljo t. j. 10. avgusta ob 3 popoldne, slavnost blagoslovitve novega glezalnega stolpa. Po blagoslovitvi velika vrtna veselica z polnoštevno godbo iz Velenja. Vabijo se vsi, ki so prijatelji gasilnega društva. Odbor.

★ Iz Hubadove župe J. P. S. Vsa včlanjena društva naj študirajo sledeče skladbe: Emil Adamič »Oče naš«, moški zbor (župa), Anton Foerster »Umr! je moč«, moški zbor (Glasbena Matica), Zorko Prelovce »Zadnje slovo«, moški zbor (Zborci), Emil Adamič »Zabučale gore« (Teča voda), mešani zbor (Zborci). V oklepajih je naveden založnik, pri katerem se partiture oz. glasovi dobe. — Odslej so »Zborci« oficijelno glasilo Hubadove župe J. P. S. Zapna uprava bo objavljala svoje okrožnice in vesti v »Zborcih«. — Župni pevovodja prosi odgovora na

Ljubljana

Seja magistratnega gremija

Ljubljana, 7. avgusta.

Danes se je vršila seja magistratnega gremija. Na dnevnem redu so bila razna dovoljenja, koncesije in oddaja mestnih gradbenih del. Camernika in Lipovžu se izda koncesija za točenje mleka, kave in čaja ter prodajo slaščic. Gremij priporoča prošnjo Dominika Čebina za koncesijo za reklamacijsko pisarno za železniške tovarne. Ivani Širnik in tovariši se podaljša najem parcele na Poljanah.

Dela pri renoviranju Robbovega vodnjaka pred magistratom se oddajo tvečki Toman za 38.000 Din pod pogojem, da delo dovrši do zime. Centralno kurjavo v glavnih uradih magistratnih poslopih bo popravila tvečka »Obnova« za ceno približno 25.000 Din. Skurpo in šance na Gradu bo popravila tvečka Tavčar kot najnižji ponudnik za ceno 265.000 Din. Ta znesek bo krit delno iz letošnjega proračuna z zneskom 150.000 Din, ostanek pa bo krit v prihodnjem proračunu. Železobetonski most čez Gradaščico bo napravila tvečka Tomažič za ceno 180.000 Din. Naprava stopnišča pred nunsko cerkvijo je oddana tvečki Dominik Battelino za ceno 34.000 Din.

Stavbna dovoljenja so bila izdana: Matiji Ježu za hišo ob Dravski ulici, L. Mikužu za adaptacijo portala na Mestnem trgu št. 15, Marjani Kump za dvorišni prizidek v Selenburgovi ulici št. 4, Francu Levcu za dvorišne poslopje na Dunajske cesti 84, Stanetu Dergancu za adaptacijo trgovskega lokala na Gosposvetski cesti 2, Mariji Zor za enonadstropno hišo v Aleševčevi ulici, Mariji Schubert za izločeno omaro na Sv. Petra cesti 24, tvečki »Standard Oil Comp.« provizorično za bencinsko črpalko na Gosposvetski cesti. Pavu Krečiču proti kavcijski hipoteki za adaptacijo podstrešnih stanovanjskih in trgovskih lokalov na Vidovdanski cesti št. 1, Alojziju Benedetiču za povečavo oken in adaptacijo v Trnovski ulici 19, Josipini Vodišek za nadzidek prvega nadstropja v Polakovi ulici, Jerici Primc za gradnjo lesene stanovanjske hišice v Lampetovi ulici, Elizi Poljšak za adaptacijo trgovskega lokala na Kette-Murnovi cesti 22 proti kavcijski hipoteki, A. Ungerju za adaptacijo tvečkarskega poslopja na Medvedovi cesti 21, tvečki »Triumph-autos« za železobetonsko dvigalo na Gosposvetski cesti, Olgii Marvleje za hišo ob Pleteršnikovi ulici, Mariji Pajman za hišo ob Vodovodni cesti, Rudolfu Gutscherbraunu za hišo ob Soški ulici, Josipu Matkoviču in Jakobu Kolmanu za hišo ob Soški in Mencingerjevi ulici, Jerici Belec za prizidek kuhinje na Gasilski cesti 19, Ivanu Sedeju za drvarnico in stranišče v Mali Čolnarski ulici 5, Zadrugi gostilničarjev za hišo na Privozu: Janku Koširju za hišo v Podlimbarski ulici; društvu »Sentijski« doma za postavitev ograje na Prulak; Fani Seljak za hišno kanalizacijo na Vojvode Mišića cesti; Antonu Suoju za hišo na Izanski cesti; Jožefu Cotiču za hišno kanalizacijo na Kette-Murnovi cesti; tvečki »Triumph« avto za začasno porabo garaže v Zibertovi ulici; Bogdanu Ziliču za izmenjavo oken na Dunajski cesti proti kavcijski hipoteki; Ivanu Bržanu za hišo na Vodovodni cesti; Uršuli Robečiči za kletno stanovanje v Vegovi ulici 8; Električni zadrugi v Spodnji Šiški provizorično dovoljenje za leseno lopo v Dermotovi ulici; Miri Šubičevi za adaptacijo stanovanja v Kosovi ulici 4; Mr. Janu Kolarju za gradnjo tovarniškega dimnika v Zibertovi ulici; Ivanu Ogrincu za novo hišo ob Aleševčevi ulici; Niku Dolencu za adaptacijo dvorišnega poslopja v stanovanjsko poslopje v Lerčevi ulici 11; Mariji Kerne za novo hišo ob Dunajski cesti. — Magistratni gremij je odobril tudi stavbno dovoljenje za palačo »Grafinski dom« ob Masarykovi in Miklošičevi cesti, o čemer je te dni »Slovenec« priobčil daljši članek s sliko. Odklonjena je bila prošnja dedičev I. Vodnika za adaptacijo trgovskih lokalov na Celovški cesti 42.

Uporabna dovoljenja so bila izdana: Sokolu v Spodnji Šiški za skladišče in garderobe v Černetovi ulici; Ivanu Vodopivcu za hišo ob Levčevi ulici; Ivanu in Francetu Jakopiču za hišo ob Vodovodni cesti; Alojzu Vodniku za nadzidek v Slomškovi 3; Ivanu Zupanu za hišo ob

svoji zadnji 2 okrožnici (koncert, skupni nastopi).

★ Vsak dan potrebuješ 1. Majdičevy knjižice Nasveti za hišo in dom. Književalec ali obrtnik, gospodar ali gospodinja, bogat ali revež, samce ali oženjen, nikogar ni, ki bi mu knjižica Nasveti za hišo in dom ne bila potrebna. Po abecednem redu so obdelani vsi važni predmeti gospodarstva; praktična vprašanja poljedelstva in živinoreje se vrste z vprašanji ekonomije, domačega življenja in z neštetiimi sitnostmi vsakdanjosti, ki človeka jezijo, a jim ne ve ne pridnega leka ne pomoči; prav tako je v knjigi posvečena posebna pozornost predmetom gospodinjstva: jedrat in koristen nasvet za vsako stisko in zadrego gospodinjice v kuhinji in domu. Knjižica Nasveti za hišo in dom spada v vsako družino, v vsako delavnico, v vsako trgovino in na vsako knjižnico! Ali je še nimaš? Takoj si jo kupi ali naroči po dopisnici pri Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani. Okusno opremljena, čez 400 strani obsegajoča knjižica velja broširana le 20 Din, v celo platno čvrsto vezana pa 30 Din.

★ Papigina bolezen, ki jo pronašajo bolne papige, se je žal razširila ne le v Evropi, temveč tudi v ostalih delih sveta, in je povsod pokosila mnogo žrtev. Čeprav je uvoz teh ptic prepovedan, je vendar — kot pri vseh nalezljivih boleznih — prenos te bolezni neizbežen. Povzročitelj te papigine bolezni ni še povsem znanstveno dokazan, vendar se po vseh znakih domneva, da prihaja v organizem skozi usta in grlo. Z ozirom na to opažanje se priporoča dnevna uporaba Panflavin-pastil, ker se s tem sredstvom moremo zaradi njegovega močnega baktericidnega svojstva obvarovati te nevarne nalezljive bolezni, hkrati pa preprečimo tudi ostale infekcije bolezni kot angino, hrip, influenco itd.

Še boljše in cenejša je PALMA
zdravilna grenka voda.
DOBIVA SE POVSO!

Dunajski cesti: Rafaelu Stamaču ob Grablovčevi ulici; Savlju Kalinu za hišo ob Kumarovski ulici; Francu Devetaku za hišo ob Korytkovi ulici; Josipu in Katrini Rožanc za prizidek ob Karadžičevi ulici; Rudolfu Petejanu za hišo ob Močnikovi ulici; Zdenki Pegan, Tomažicu in Lili Pliverič za hišo na Miklošičevi cesti; Vjazemni zavarovalnici za palačo ob Miklošičevi in Masarykovi cesti; Andreju Dolinarju za parno pekarno na Kette-Murnovi cesti 2; Antonu Gregoru za gospodarsko poslopje v Tomšičevi ulici in inž. Mušiču za enonadstropno vilo za Bežigradom.

★ Umrla je po dolgem, mukopolnem trpljenju v visoki starosti 87 let gospa Marija Poženel, roj. Stritar, trgovčeva vdova v Ljubljani. N. v m. p. — Umrla je gospa Ivana Snedec, vdova železniškega strojnika v starosti 70 let. Pogreb bo danes ob 4 popoldne iz mrtvašnice hiralnice sv. Jožefa na Vidovdanski cesti. Blag ji spomin!

★ Krivična trditev. Za gasilski kongres je izšla posebna slavnostna številka »Gasilca« v povečanem obsegu. Številka je bila dobro urejena, žal pa se je vanjo vrnila pomotna trditev, ki je napravila dvema najstarejšima ljubljanskima reševalcema veliko krivico. V članku »Poklicno gasilstvo mesta Ljubljane« je namreč stavek: »... rešilna postaja v prvotni ureditvi ni mogla biti kos svoji nalogi, ko je obstojala iz navadnega voza s konjsko vprego ter dveh bolehnih reševalcev.« Ta dva reševalca, Gašperja Kumlja in Antona Zdraviča, poznava vsa Ljubljana. Prvi je bil 26 let reševalec in je danes upokojen, drugi pa prav tako 26 let reševalec, v mestni službi pa je že 35 let in je danes dodeljen mestnemu fizikatu. Ni njuna krivda, da sta bila samo ona dva reševalca v Ljubljani. Začela sta z reševalno službo, ko reševalnih avtomobilov sploh poznali niso, imela pa sta že pravi reševalni vozne »navadnega« voza, kot bi kdo mislil, z lestvami ali morda celo tovrni voz. Kljub temu, da sta bila samo dva, sta svoje samaritansko delo vršila z vso vnemo in pozitivnostjo, neprestano in skoro brez odmora. Ljubljancani za njuno delo še vedo in oba moža spoštujejo. Bila pa sta kljub naporni službi vedno zdrava, kar sta še dandanes. Vsaka bolniška bolajna bi bila srečna, če bi njeni zavarovalci bili tako malo bolehniki, kakor sta bila ta dva moža. Skoro neumljivo se nam zdi, da je mogel slavnostni članek o poklicnem gasilstvu prezeleti dolgoletno samaritansko delo teh dveh mož in še več, — da se je brez potrebe obregnil ob nju! Več uvidevnosti bi bilo na mestu!

★ Obrtniška stavbna zadruga r. z. z. o. z. v Ljubljani obvešča svoje člane, da se bo vršil njen IV. redni občni zbor v soboto, dne 9. avgusta t. l. ob 7 zvečer v Rokodelskem domu. Komenskega ulica.

★ Pivo v Ljubljani. Zelo prijetno so bili presenečeni Ljubljancani, ko se je ob gasilskih dnevih okus piva naenkrat izboljšal. Unionska pivovarna se je vzpričo številnih gostov hotela najbrže postaviti, da zna proizvajati tudi res dobro pivo in je najbrže vrgla na trg iz svoje zaloge pivo boljše kvalitete. Kaj se ne bi dalo urediti še za bodoče tako, da bi Ljubljancani tudi ob navadnih dneh pil res dobro pivo in ne samo ob svečanih?

★ Regulacija Pražkove ulice naglo napreduje. Večraj so asfaltrali oba nova široka hodnika na obeh straneh ceste. Upajmo, da bo v kratkem odsekani tudi tisti nesrečni kos Mühl-eisnove hiše, ki pri dohodu na Dunajsko cesto tako zožuje Pražkovo ulico na polovico. Potem bo postala nekakaj tako zanamernena, blatna in smrdeča Pražkova ulica ena najlepših ulic v mestu.

★ Temeljni za nebotičnik. Delavci »Ljubljanske gradbene družbe« pridno kopljejo na zemljišču, kjer bo stal prvi ljubljanski nebotičnik. Pri kopanju temeljev so delavci naleteli v globini 1 do 2 metrov na staro zidovje in temelje nekdanjega poslopja kapucinskega samostana, ki so ga po potresu porušili. Ti stari temelji so prav debeli in močni in bo veljalo mnogo truda, preden jih bodo spravili ven in nadomestili z novimi, modernimi. Na ostanke starega zidovja in temeljev naletijo tudi delavci, ki kopljejo tla za palačo zavarovalnice »Dunave«.

★ Aktualno vprašanje. Z regulacijo Ljubljane, ki se bo menda v kratkem pričela, pa bo

načeto drugo, celo aktualno vprašanje, namreč vprašanje starinskega trga. Ta trg je bil zdavnaj na Gallusovem nabrežju, to je še od tistih časov, ko je to nabrežje pomenjalo skoro konec mesta. Ko bo Ljubljana regulirana, pa se bodo ob njenih nabrežjih razvile lepe promenadne poti in Gallusovo nabrežje bo samo en člen v teh poteh. Tudi ni več Gallusovo nabrežje na kraju mesta, temveč že bolj v sredini. Težavna bo seveda rešitev tega vprašanja, ker so nekateri starinarji lastniki hiš na Gallusovem nabrežju, drugi pa imajo stare koncesije, ki si jih ne bodo dali kar tako vzeti. Starinarska obrt se bo morala pač počasi in polagoma preseliti v drugo, manj prometno ulico Ljubljane, na Gallusovem nabrežju pa bodo morale nastati prave trgovine.

★ Tatvine koles, denarja, mleka. Mali tatovi so pridno na »delu«. Mestnemu monterju Ivanu Gantarju so iz veže pri »Kolovertu« odpeljali kolo, vredno 600 Din, zidarju Andreju Fiehu v Zeleni jami pa iz domače veže 1200 dinarjev vredno kolo. — Delavko Jožefo Svetek iz Sostrega je nekdo okradel na trgu. Izmaknil ji je listnice s 150 Din denarja. — Mlekarici Mariji Milevič iz Ilovice je na Vožarskem potu v sredo nekdo v petih dneh že v drugi izmaknil mlekarški vrč z dvema litroma mleka.

★ Vlom v delavsko barako. Ob času stavbene sezone so raznim mafim vlomilec v delavske barake zelo priljubljeni. Vsa teden se pripete najmanj trije ali še več takih vlomov. Bosanski delavec Ibro Žalič je prijavil, da je nekdo vlomil v barako v Rožni dolini, kjer spi. Vlomilec je vlomil podveži, ko je Žalič delal. Vlomilec je odnesel nekaj obleke in perila ter pripravo za britje in striženje, vse Žaličevu imetje, vredno okoli 500 Din.

★ Razgrajč naj pride po denar. V hotelu »Tivolij« v nedeljo zvečer razsajal neki približno 35 let star možki in zmajal goste z lopovi. Poklican je bil stražnik, ki je razsajajoč prijel. Po mnenju vseh, ki so prisostvovali razsajanju, je bil mož najbrže slaboumen ali pa močno pijan. Stražnik je vzel možakarju naj mu sledi, ta pa je potegnil 800 Din iz listnice in jih izročil stražniku, češ, naj plača tem »lopovom«. Mislil je s tem goste. Nato je možakar mirno sledil stražniku. V dvoredu pa se je mož naenkrat iztrgal stražniku in izginil v gozd. Stražnik je za beguncem nekaj časa tekel, ujel pa ga ni in mu je ostalo le omenjenih 800 Din. Pobežli razgrajč je prej stražniku zatrjeval, da bodo še vsi pomnili »Karlota Kereca iz Zeljarske ulice«. Moža s tem imenom pa v Ljubljani policija ni mogla najti in sedaj ne ve, kaj naj počne s temi 800 Din. Razgrajč naj pride sam po denar na policijo. Česa bati se mu ni treba, kvečjemu, da mu policija naloži običajno denarno kazen zaradi razgrajanja. Še vedno pa je še boljše, kakor pa se odredi 800 Din.

★ Tatvina vozička in ure. 60 letna Meta Smrajc iz Obrbi pri Ljubljani je pripeljala na ljubljanski trg nekaj poljskih pridelkov. Voziček je pustila, kot vse druge kmetice, na Krekovem trgu. Voziček, ki je bil lep, nov in vreden 725 Din, pa ji je nekdo zamenjal in ga odpeljal, pustil pa ji je star, skoro neuporabljiv voziček. Ukradeni voziček je imel inicijalke S. M., puščeni pa jih ima L. H. — Akademiku Dušanu Ribnikarju je neznan tat izmaknil srebrno uro, vredno 200 Din.

★ Lekarne. Nočno službo imajo: Mr. Ba-hovec, Kongresni trg; Mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in Mr. Hočvar, Šiška VII.

★ V nedeljo vsi v Zgornjo Šiško na Zegnanje!

Maribor

□ Trideset let — bazilika Matere Milosti. V ponedeljek, dne 11. t. m., poteče 30 let, odkar je blagopokojni vladika lavantinski dr. M. Napotnik posvetil tukajšnjo baziliko Matere Milosti, ki je ena najlepših cerkvenih stavb v naši državi. Omenjena tridesetletnica se bo proslavila s slovesno službo božjo za dobrotnike, bazilike s pričetkom ob petih zjutraj. Med sveto mašo pristopijo cerkvena društva predmestne župnije Matere Milosti k skupnemu sv. obhajilu.

□ V imenu mestne občine so večeraj popoldne prevzeli v tukajšnjem gasilskem domu krasno Magirusovo lesto načelnik mestnega gradbenega urada nadavetnik inž. Černe ter občinski svetniki Zebot, Murko, Senekovič in Močnik. Prevzem se je izvršil preko načelnika tukajšnje požarne bramborje I. Volterja. Po prevzemu so se podali k mestnemu županu dr. Juvanu na rotorž, kjer se je določil tudi dan svečane blagoslovitve nove Magirusove leste, ki se bo izvršila na zelo slovesen način in ki bo združena z velikim gasilnim slavljem.

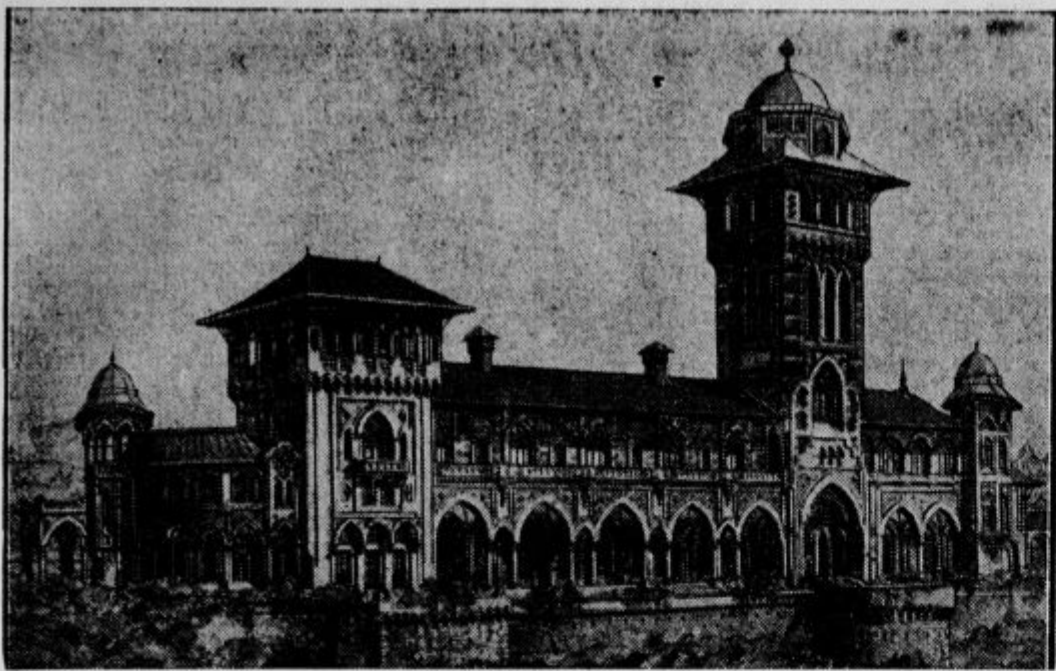
□ Smrtina kosa. Umrla je v cvetu mladosti 18letna posestnikova hčerka Marija Cerar iz Sv. Roka pri Smarju. Podlegla je težki neozdravljivi bolezni v tukajšnji splošni bolnišnici. Pokopali so jo večeraj popoldne iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče.

□ Na zelenem polju... V nedeljo bo za mariborsko športno publiko mala atrakcija. Na »Mariborovem« igrišču v Ljudskem vrtu se spopri-ma prvak dravske banovine »Ilirija« ter prvak mariborskega okrožja I. SSK »Maribor«. Sprito nedavne izida tekme med »Mariborom« in »Primorjem« utegne biti nedeljska tekma za pokal JNS sila zanimiva. Mariborski »drukarje« se že pripravljajo, pa tudi »Ilirijanove« bržčas ne bo manjkalo.

□ Gibanje delovnih sil. Ob zaključku preteklega meseca se nudi na mariborskem delovnem trgu sledeča slika: Zaposlitev je iskalo v teku meseca julija 7 uradnikov, 2 uradnice, 191 kvalificiranih delavcev, 16 delavk, 204 stalno nekvalificirani delavci ter 238 delavk. Delo je bilo na razpolago 6 uradnikom, 213 kvalificiranim delavcem, 14 delavkam, 400 stalno nekvalificiranim delavcem in 886 delavkam. Zaposlitev so dobili: 2 uradnika, 1 uradnica, 110 kvalificiranih delavcev, 9 delavk, 180 stalno nekvalificiranih delavcev, 195 delavk ter 1 priložnostna nekvalificirana delavka. — Nezaposlenih je ostalo ob zaključku meseca: 12 uradnikov, 1 uradnica, 286 kvalificiranih delavcev, 23 delavk, 120 stalno nekvalificiranih delavcev in 120 delavk.

□ Pri velikem narodnem slavlju v Apačah sodeluje poleg domačega pevskega zbora ter dveh omejenih tamburaških zborov tudi tukajšnje pevsko društvo »Jadrani«. Nastopijo tudi mariborski diletanti s saloigro »Snubač«. Zadnji dan za prijave k udeležbi je jutri ob 18 do 20 v pisarni Narodne odbrane v Narodnem domu. Odhod avtobusov, avtov, kolesarjev, motoeklistov itd. v nedeljo ob 12, uri izpred Narodnega doma. Slavlja v Apačah se udeležijo vsa mariborska narodnoobrambna društva (Jadranska Straža, Narodna odbrana itd.) ter mariborski planinci (Meja in SPD).

□ Avtomobilske nesreče brez konca in kraja. Ni ga dneva brez večje ali manjše avtomobilske nesreče v mariborskem okolišu. V sredo proti 20. uri se je v bližini Brudermanove gostilne v Bresternici zopet pripetila avtomobilska nesreča, ki bi v danih okoliščinah lahko zahtevala težke žrtve. V smeri proti mestu je brzel z lesom natovorjeni

Nova palača turškega državnega predsednika, ki jo tačas grade v Yenişehirju (Novi Angori).

Dolina smrti

Znani ameriški raziskovalec in zdravnik dr. E. Taylor pripoveduje:

Tako imenovana »Dolina smrti« leži ob jugozapadni meji Kalifornije. Vleče se, obdana od rajske narave, približno 150 ameriških milj daleč do Nevade, in je tod in tam nad 25 milj široka. Tla so popolnoma gola, nobenega drevesa, nobenega grmovja, kakor daleč sega oko. Samo žareče vroč pesek, kamenje in čeri. Potem zadevamo na čevlji dolge, kakor bodalo ostre boraksove kristale, na razjedeno lavo in od solnca obeljena človeška in živalska okostja.

Od prve pomladi pa do pozne jeseni ne pade v »Dolino smrti« niti kapljica dežja. Vročina hitro narašča do 60 in 65 stopinj Celzija v senci. Pod vplivom žarečih solnčnih žarkov in vročih vetrov je zrak popolnoma suh, tako da je vročina neznošnejša nego v zakurjeni krušni peči.

Ljudje in živali, ki jih tu zaloti smrt, v tej strašni vročini sploh ne strohne, marveč se trupla v par dneh posuše kakor mumije. Meso kasneje polagoma razpade v prah, ki ga raznese iz globokih tesni vijoci vihar — monsum — na vse strani, kosti, ki jih vežejo trde kite, pa obleže.

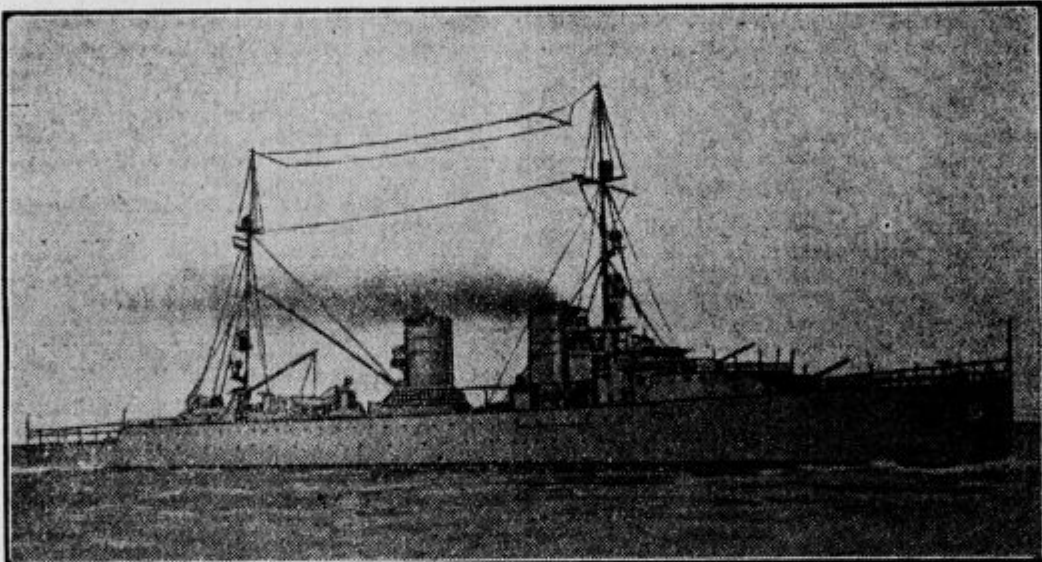
Če postavimo čašo vode na sonce, izhlapi v teku ene ure do zadnje kapljice. Noben človek brez vode ne prestane niti eno uro, ne da bi zblaznel. Pri tem pa tajne naravne sile igrajo z njim kruto igro ter kažejo njegovi domišljiji najkrasnejše travnike, po katerih žubore potočki, cveto drevesa in se mu smeje iz neposredne bližine najsočnejše sadje. Te blodne slike vabijo in mamijo nesrečnika vedno dalje v dolino, vedno bliže pogubi. Bolniku se začne blesti: povsodi vidi vodo, zdi se mu, da brodi po vodi in neredko so naleteli na nesrečnike, ki so docela na glavi blodili po žgočem pesku in držali obleko nad glavo, da je ne bi zmočili.

Strašna je za potnika grobna tišina, ki leži nad Dolino smrti. Vse, kar sliši, je šumenje lastne krvi. Srce mu bije kakor orjaško kladivo na nakovalo. Tudi sluh mu moti fantazija: zdaj sliši zvonjenje zdaj ptičje petje zdaj daljnjo drdranje. Slednjič ga začno iz zatilnika po hrbtu nízdo spreletavati mrzli srhi; slina se posuši, jezik, nebo in grlo žgo kakor žerjavica. Pred očmi sikajo rdeči plameni in če človek ne srkne hitro požirka vode, se ga loti delirij ter je izgubljen.

Kakor pa je dolina mrtva podnevu, tako oživi, čim zatone sonce za gorami in nastane tema. Sicer so tudi noči še strašno vroče — toplomer kaže redkokdaj manj nego 55 stopinj Celzija — toda to ne moti odvrtno golazni, ki leze na plano izpod kamenja in iz lukenj. Neštevilne gaščarice smučejo med kamenjem, kače klopotače se plazijo med borakovimi kristali, rogate žabe skačejo iz razpok, ogromni škorpioni, strupeni pajki lezejo okrog in preže na plen. Kače v Dolini smrti

niso velike, zato pa izredno strupene. Kača klopotača je dolga redkokdaj dva čevlja, a njen pik usmrti v petih minutah. Tako imenovana »snidewinder snake« je najnevarnejša kača in pravo znamenje Doline smrti. Podobna je klopotači, a dolga največ 18 palcev; namesto da bi se plazila po tleh, skače in se meče po zraku. Čim pride njen strup v kri, je človek mrtev v treh minutah. Od ptic se mude ob robu doline le jastrebi in preže na mrtva trupla ljudi in živali. Daleč po dolini si ne upajo, toda njihovo krokanje se sliši kilometre daleč.

Po gorskih soteskah obmejnih gora se klatijo napolsestradani šakali in čakajo na mrhovino. Njihovo tuljenje se čuje vso noč, iz dalje pa se meša vanj rjovenje levov. Milijarde moskitov in komarjev brenči v vlažno-

Križarka »Sumatra«, največja holandska vojna ladja, ki je postala po sabotaži nerabna. Na križarki je bil nastal požar, a obenem so odpovedale vse mehanične gasilne priprave. Domnevajo, da je bil ogenj podtaknjen (ladja je bila v službi v Nizozemski Indiji).

vročih marčnih in aprilskih nočeh po zraku, ki do smrti mučijo svoje žrtve. Toda vročina poznejših mesecev uniči tudi nje in tla so potem na milje daleč pokrita z mrtvimi mušicami, ki kmalu razpadejo v prah.

Šesti dan našega potovanja smo bili že vsi popolnoma izpremenjeni. Vsak izmed nas je shujšal za 15 do 20 funtov. Prekajeno meso je bilo trdo kakor kamen in smo ga morali vreči proč. Krompir se je v treh dneh popolnoma izsušil, trdo kuhana jajca so razpokala in razpadla v prah. Strašno hitro nam je pohajala voda. Da smo ostali živi, se imamo zahvaliti le veliki množini sadnih konzerv, ki so bile sicer vrelo vroče, a se niso pokvarile. Z njimi smo si težili žejo in sladkor in sadni sokovi so vplivali hladeče na drobno in mirili kri.

V neki soteski smo ubili dve klopotači, ju odrli in skuhal — lakota je pregnala stud. Potovali smo le še ponoči; podnevi smo ždeli

pod vozovi in hrepeneče čakali noči. Naša obutev je bila popolnoma razcefrana; govorili smo le toliko, v kolikor se nismo mogli sporazumeti z znamenji.

Po strašnem trpljenju smo deveto noč dospeli do majhne zavarovane ravnine, kjer je solnce manj pripekalo. Hlepeče smo hiteli po njej, da bi se slednjič nekoliko odpočili. Toda kolika je bila naša groza, ko smo zadeli na 22 dobro ohranjenih človeških in 6 konjskih okostij. Gotovo so bile to priče iz dobe, ko se je bila — pred nekako 60 leti — polastila dežele mrzlica po zlatu.

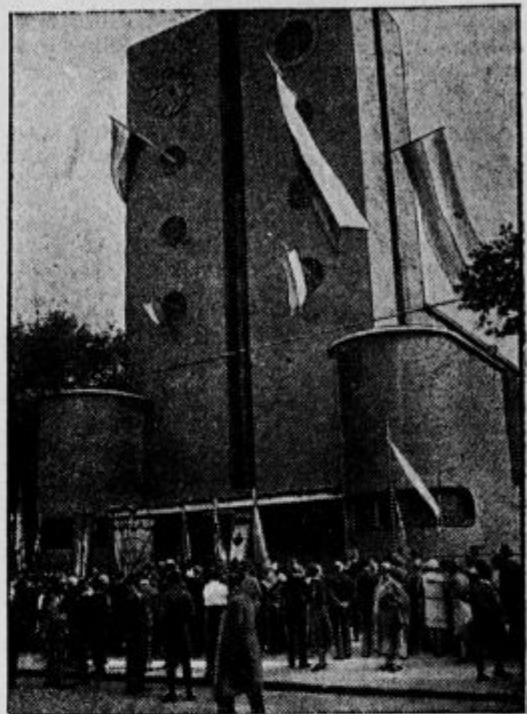
Deseta in enajsta noč sta minili v nepopisnih mukah. Dvanajsti dan sta se nam zgrudili dve muli. Odprli smo jima žile in pili njuno vročo kri. Naslednja noč je bila najstrašnejša. Popadale so nam še ostale mule. Korakali smo še šest ur, že malone blazni, ko smo slednjič pustili za seboj zadnje pobojše Panamintskih gora in smo dospeli izven doline. Našli in pobrali so nas napol mrtve.

Sv. maša na Eifflovem stolpu

Eifflov stolp v Parizu, ki je od l. 1889 privlačna točka in cilj pre mnogih milijonov tujcev, ima tri terase. Na prvi, najširši, se nahajata restavracija in gledališče. V tretjem nadstropju pa je tesno. Tam se vrtinčijo električni valovi in nosijo poročila okolu zemeljske oble. Mogočni žarometi prožijo ponoči svoje zelenkaste prste v nočne temine. V zadnjem času se je polastila stolpa svetlobna reklama gospodarskih krogov. V prvih začetkih letalske umetnosti je veljalo kot višek, krožiti okolu Eifflovega stolpa. Zelezni velikan je bil središče slavnih svetovnih razstav. V vsem svojem viharu in šumnem obstoju pa ni doživel prizora, kakršen se je odigral na njem minule dni. Darovala se je na njem sv. maša. Na najvišji ploščadi, visoko nad hrupom milijonskega mesta, pod samotno streho bežnih oblakov, se je ob pol 8 začelo sveto opravilo. Ob enem jeklenih stebrov je stala sredi rož miza, na njej oltarni kamen iz črnega marmorja in cerkev v zračnih višinah je bila

»Aha, da, sadni vrt,« je potrdil sodnik, ki je našel v aktih nekaj o drevju.

»Ko so bile črešnje zrele, sem hotel lepe, rdeče sadove zavarovati. Pred ptiči, kosi in drugimi kljuni. Najprej sem navezal na veje slamo, stare cunje in take reči, kakor je to delal že moj ded. Mojim črešnjam je to prav tako malo pomagalo kakor dedovim. Ptiči so brez strahu sedali na veje in žrli lepe sočne črešnje. Tedaj sem dal svojim otrokom raglje v roke in jih poslal na vrt. To je čudovito pomagalo. Kosi si niso upali blizu. Toda otroci ne morejo večno stati pod drevjem. Hoditi morajo v šolo in tako. Tedaj mi je prišlo na misel, gospod. Dejal sem si: toliko hrupa ka-

Ob blagoslovitvi nove katoliške cerkve sv. Martina v Berlinu-Kaulsdorfu. Nova cerkev je zgrajena v popolnoma modernem, enostavnem slogu ter se lepo zliva s časom in svojo okolico.

kor moji otroci, dela tudi moj zvočnik. Pritr-dil sem ga na najvišji vrh. Vse bi bilo krasno uspelo, toda oni dan nisem pogledal programa. To je bila moja napaka, gospod!»

»Namreč?« je sodnik osrčeval obtoženca, da bi nadaljeval svojo izpoved.

»Da, gospod, najprej je bil gramofonski koncert. Bilo je veselje gledati, kako so ptiči razburjeno frfotali okrog, ko je Caruso pel svojo veliko arijo. Moji otroci ne bi mogli doseči večjega uspeha. Potem je čital neki pesnik verze in take reči. Tedaj so postali kosi že zaupljivejši. Sedali so na veje, a črešnje so puščali v miru, kajti predno so se zavedli, so že spali, spali kakor ubiti. In potem, potem se je zgodila nesreča.«

»Namreč?«

»Da, gospod, potem je prišla moderna glasba, čisto moderna, atonalna in tako. In... in« je razburjeno hropel obtoženec, »to je bilo preveč.«

»Namreč?« je napeto priganjal sodnik.

»Ko sem opazil, je bilo že prepozno. Ubogi ptiči so ležali na tleh mrtvi, čisto in popolnoma mrtvi.«

Sodnik je zapravo odgodil. Najbrže sam ni vedel, kaj naj bi porekel na to.

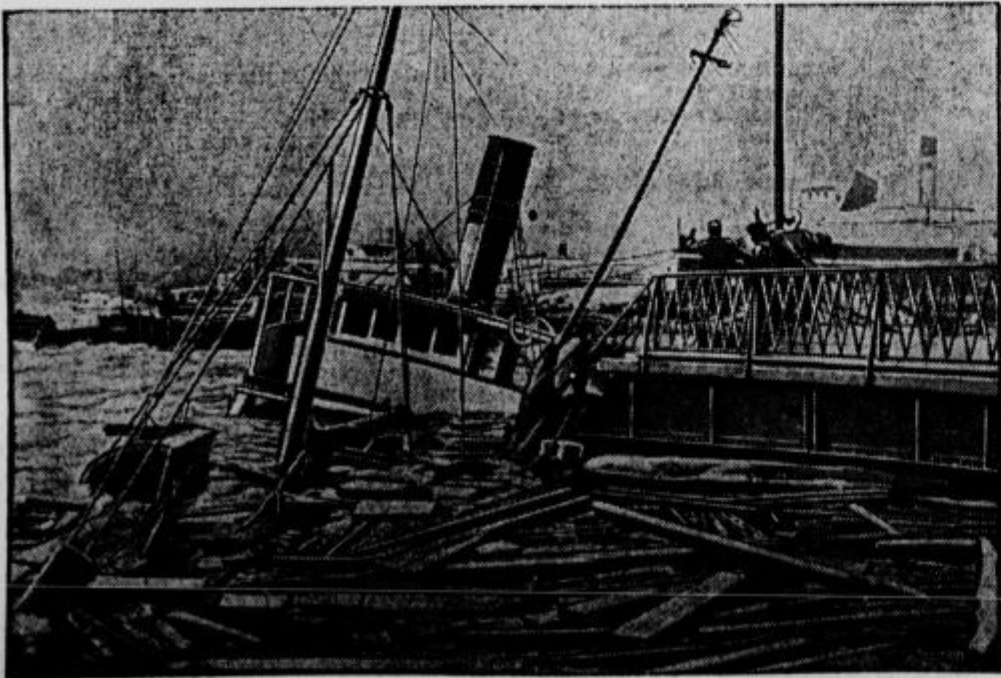
Doprsje Fridricha Eberta-a, prvega predsednika nemške republike. — Dne 11. t. m. obhajajo Nemci obletnico weimarske ustave.

Denar na varnem

Irving Trust Comp. zida v Newyorku nova bančno palačo, ki bo prava trdnjava. Tla blagajniške kleti se nahajajo 23 metrov pod cestno odnosno morsko površino. Okoli trinadstropne blagajniške kleti teče podzemeljski ja-rek poln vode. Do blagajne je mogoče priti le s pomočjo stisnjenega zraka in črpalnic, kakor jih uporabljajo delavci pri zgradbi podvodnih tunelov. Dohod za nepoklicane je s tem onemogočen.

»Ali ti tvoj mož zaupa svoje gospodarske skrbi?«

»Da, vselej takrat, ko bi rada kaj kupila.«

Prva slika o tajfunski katastrofi na Japonskem: potopljeni parniki v pristanišču Načasaki.

Smrt Marije Magdalene

V Oberammergau je nenadno preminila mladostna Johana Preisinger, ki je letos z velikim uspehom nastopala v ulogi Magdalene pri pasijonu. Lepa in za oder jako nadarjena deklica je bila od kraja določena za ulogo Device Marije same. Toda kmalu se je zaročila z nekim monakovskim inženjerjem in s tem je izgubila pravico do Marijine uloge. Staro izročilo to ulogo prepoveduje poročenim ali zaročenim ženam. Johana se je morala zadovoljiti z ulogo Marije Magdalene in je bila od kraja dokaj žalostna, da se je morala odreči najvišji časti, ki jo poznajo dekleta v Oberammergau. Imela pa je velik uspeh tudi kot Magdalena in je prejela občina o priliki njene nenadne smrti številne izraze sočutja od letošnjih romarjev iz vseh delov sveta.

Moderno ptičje strašilo

Neki angleški list je objavil naslednjo duhovito zabavljico:

»Obtoženi ste zaradi trpinčenja živali«, je dejal stradfordski sodnik in strogo pogledal ubogega grešnika.

»Da, gospod, postavil sem bil ptičje strašilo.«

»Ptičje strašilo? Nemogoče!« Sodnik je naporno listal po aktih, da bi se poučil o stvari.

»Da, gospod, imam namreč sadni vrt. Črešnje, hruške in podobne cepé.«

V središču katoliške Poljske

Kdor hoče poznati poljski katoliški pokret, mora posetiti Poznanj. Tukaj sicer ni sijaja in razkošja Varšave in ne takega bogastva zgodovinskih spomenikov, sijajnih umetniških cerkva in palač kakor v Krakovu, ali tudi na deset tisočev in stotisočev Judov z dolгими črnimi suknjami, dolgiimi bradami in črno kapo kakor v Varšavi in Krakovu, ki človeka zavajajo v domnevo, da je torda kje v Palestini a ne v katoliški Poljski. Poznanj je bil že pred vojno najmanj židovsko poljsko mesto, sedaj pa je postal tudi najbolj katoliško in najbolj poljsko središče. Dočim je imel Poznanj ob koncu vojne med 158 tisoč prebivalcev 100.500 katoličanov, 49.906 protestantov in samo 5611 Judov, se je to razmerje bistveno spremenilo v zadnjih dvanajstih letih. Prusija je pošiljala v Poznanj samo protestantske uradnike in samo tisti Nemec je bil deležen vladne milosti, ki je bil tudi protestant. V protestantizmu je videla Prusija garancijo, da se Nemci v poljskem ozemlju ne bodo polonizirali. Ko so za nemškimi uradniki prevzeli posle poljski in so se izselile iz Poznanja podružnice nemških podjetij, je izginilo tudi protestantstvo, ki ga je sem vsadila Prusija in ga skrbno gojila, ali vendar ni moglo pognati korenin. — Tako je sedaj med 237.048 meščani 226.790 katoličanov, protestantov pa še samo 7472, a Judov le 2217. Proti 1. 1918 je število katoličanov naraslo za 126 odstotkov, a število Poljakov celo za 157 odstotkov.

V Poznanju ima svoje središče predvsem katoliško delavsko gibanje. Prosvetna zveza kat. delavcev, ki se imenuje Zveza kat. poljskih delavskih društev »Zwiazek kat. towarzysztw robotnikow polskich« in razteza svoje delovanje na poznanjsko nadškofijo, šteje v 230 društvih nad 20.000 članov. Njega vodi je izredno priljubljen duhovnik ks. Michałowicz. Za delavke skrbi v prosvetnem in vzgojnem oziru Zveza kat. poljskih delavk. Mnogo močnejša pa je delavska strokovna organizacija, ki šteje okrog 150.000 članov. Te katoliške delavske organizacije same ne bi mogle zavezati socialne demokracije in obraniti delavstvo zvesto Cerkvi, če ne bi med delavstvom delovalo in z njim trpelo tako mnogo poljskih katoliških duhovnikov, ki jim hočejo biti res pravi apostoli.

Katoliškim delavskim organizacijam gre za slabo, da je začel katolicizem vedno bolj zmagovali v Poljskem strokovnem ujedinjenju (Zjednoczenie zawodowe polskie), kjer so radikalni elementi skušali pod vplivom čeških narodnih socialistov uveljaviti protikatoliški kurz. Ker ima tudi Poljsko strokovno ujedinjenje s svojimi 350.000 člani svoje središče v Poznanju, se ne more ubraniti vplivov ideologije kat. delavstva in zato si v njem vedno več tal pridobivajo katoliška načela, vedno bolj se celo množe glasovi, naj se strokovno ujedinjenje združi z Zvezo kat. delavskih društev.

Katoliško poljsko časopisje ima močno oporo v Poznanju. Tu izhaja v 20.000 izvodih »Nowy Kurjer«, glasilo krščanske demokratske stranke, ki zastopa pod vodstvom A. Chachnaskiego krščanska socialna načela. Kat. delavski tednik »Robotnik« ima 30.000 naročnikov. Idejne smernice iz Poznanja dobiva tudi Dziennik Bydgoscy, zelo uvažen kršč. demokratski dnevnik s 40.000 naročniki. Katoliška načela zastopa tudi Kurjer Poznański, glasilo Narodne demokratske stranke (38.000 naročnikov), Dziennik Poznański, glasilo bogatejših slojev in konservativnega plemstva.

Iz Poznanja izhaja pod vodstvom kardinala dr. A. Hlonda mogočen tok katoliške akcije, ki hoče versko življenje na Poljskem še poglobiti in širiti duh krščanske ljubezni tudi v razmerje s sedanjimi slovanskimi narodi. Zelo sem bil iznenaden, ko mi je izjavil glavni tajnik centralne Katoliške akcije v Poznanju, ks. dr. W. Adamski, da je bil pred dvajsetimi leti dr. Krekov učenec na St. Joštu. Uspehom največje slovanske katoliške organizacije, Ujedinjenju poljske mladine (Zjednoczenie Młodzieży Polskiej), ki se razvija popolnoma v duhu Katoliške akcije, pa se nisem mogel dovolj naučiti. Ko mi je generalni ravnatelj ks. Bilko ves dan razkazoval ustroj in me uvedel v duha te organizacije, sem bil prepričan, da se moremo ostali Slovani v sedanjih razmerah mnogo več naučiti od Zjednoczenia kot od nemškega Volksvereins, ki preživlja težko krizo. O njem pa več prihodnje.

J. Sedivý.

Gospodarstvo

Dobave. Prometno komercialni oddelek ljub. žel. ravn. sprejema do 11. avg. ponudbe glede dobave večje množine raznih tiskovin. — Gradbeni oddelek sprejema do 12. avg. ponudbe glede dobave 1900 m³ točenega gramoza. — Strojni oddelek sprejema do 13. avg. ponudbe glede oddaje raznih pil v popravilo; do 14. avg. glede dobave krožnih žag in rezkačev; do 16. avg. pa glede dobave raznega orodja. — Ravn. drž. rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 21. avg. ponudbe glede dobave 275 m³ mehkega jamskega lesa in 10.000 kg portland cementa. — Ravn. drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 25. avg. ponudbe glede dobave strojnega kovaškega kladiča. — Ravn. drž. rudnika Kakanja sprejema do 26. avg. ponudbe glede dobave vodovodnih cevi. — Ravn. drž. rudnika Kreka sprejema do 29. avg. ponudbe glede dobave izolatorjev. — Vršile se bodo naslednje oferte licitacije: Dne 23. avg. pri saraj. žel. ravn. glede dobave 8000 m³ gramoza; dne 29. avg. pa glede dobave 100.000 kg lesnega oglja. — Dne 26. avg. pri subot. žel. ravn. glede dobave 800 kg angleškega cina in 500 kg svinca. — Dne 26. avg. pri zagr. žel. ravn. glede dobave raznega varnostnega materiala; dne 28. avg. glede dobave raznega lesenega materiala; dne 30. avg. pa glede dobave varnostnega materiala. — Dne 27. avg. pri ravn. drž. rudarskih podjetij v Sarajevu glede dobave 8 komadov skretnic. — Dne 29. avg. pri Upravi policije v Zagrebu glede dobave uniform. — Dne 26. avg. se bo vršila pri Glav. sanit. skladišču v Zemunu oferta licitacija glede dobave 1980 zabojev; dne 30. avg. glede dobave 5000 parov nogavic; dne 2. sept. glede dobave 5000 m mreže zoper komarje in 10.000 m vrvi. — Dne 29. avg. se bo vršila pri računsko-ekon. oddelku Ministrstva za zgradbe v Belgradu ofertalna licitacija glede dobave 450 komadov avtomatskih telefonskih aparatov. — Vršile se bodo licitacije glede dobave kruha: dne 27. avg. pri Komandi mesta v Dolnji Lendavi.

Prodaja lesa in drv. Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 26. avg. pismene ponudbe glede prodaje lesa in drv.

Prodaja zunanjih gum za kolesa (biciklje) se bo vršila potom uslene licitacije dne 27. avg. v pisarni I. Velocipedskega bataljona v Ljubljani.

Borza

Dne 7. avgusta 1930.

Današnji devizni tečaji so ostali v glavnem neizpremenjeni. Do prometa je prišlo le v devizah Berlin, Curih in Trst. Narodna banka je intervenirala v vseh zaključenih devizah.

DENAR

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj): Amsterdam 2271 bl., Berlin 1345,50—1348,50 (1347), Bruselj 788,72 bl., Budimpešta 988,78 bl., Curih 1095,90, Dunaj 795—798 (796,50), London 274,53 bl., Newyork 56,23 bl., Pariz 221,60 bl., Praga 167,13 bl., Trst 294,15—296,15 (295,15).
Zagreb. Amsterdam 2267—2273, Budimpešta 987,28—990,28, Berlin 1345,50—1348,50, Bruselj 788,72 bl., Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 795—798, London 274,13—274,93, Newyork 56,13—56,38, Pariz 220,69—222,69, Praga 166,73—167,53, Trst 294,108—296,108. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 2,04 milj. Din.
Belgrad. Berlin 1345,5—1348,5. Budim. 987,27 do 990,27. Curih 1094,40—1097,40. Dunaj 795 do 798. London 274,13—274,93. Newyork 56,13—56,33. Pariz 220,69—222,69. Praga 166,73—167,53. Milan 293,90—295,90.
Curih. Belgrad 9,12875, Amsterdam 207,235, Atene 6,70, Berlin 122,885, Bruselj 71,975, Budimpešta 90,20, Bukarest 3,06875, Carigrad 2,445, Dunaj 72,70, London 25,0475, Madrid 57,55, Newyork 514,125, Pariz 20,23, Praga 15,25, Soija 3,7325, Trst 26,94, Varšava 57,70, Kopenhagen 137,95, Stockholm 138,35, Oslo 137,90, Helsingfors 12,95.
Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12,56.

VREDNOSTNI PAPIRI

Danes je bil med državnimi papirji znaten promet v 7% investic. posojilu, ki beleži čvrstejša tečaja, vojna škoda pa je popustila. Brez interesa so tudi dolarski papirji, čeprav so čvrstejši. V bančnih papirjih je bila zaključena le Narodna banka po nekoliko nižjem tečaju kakor včeraj. V

industrijskih papirjih je bil zopet znaten promet v delnicah osiške Sečerane. Po nižjih tečajih je bila nadalje zaključena Trboveljska. Ragusea je bila zaključevana po 350 in 360.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 97,50 bl., 7% Bler. pos. 87,50 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kred. 122 den., Prastrediona 905 den., Kred. zavod 170 den., Veveč 124 den., Stavbna 40 den., Šešir 105 den., Kranj. ind. zaklj. 296, Ruše 280—300.

Zagreb. Drž. papr. 7% inv. pos. 88,75—89 (89, 88,50, 88,75), agrari 54—56, vojna škoda ar. 437,50—438,75, kasa 437,50—438,75, 8% Bler. pos. 97—97,875, 7% Bler. pos. 86,50—87, 7% pos. DHB 85,75—86,50, 6% begl. obv. 75 d. — Bančne delnice: Ravna gora 75 d. Hrvatska 50 d. Katolička 32—33. Poljo 50—50,25. Kreditna 96 d. Union 191—192. Jug. 77,50—78. Lj. kred. 122 d. Medjunarodna 63 d. Narodna 8,100—8,210 (8,175). Obrtna 36 d. Prastrediona 909—915. Etno 150 d. Srbska 186 d. Zemaljska 136 d. — Industrijske delnice: Guttman 145—160. Slavonija 200—202. Danica 105—115. Drava 230 d. Sečerana Osijek 307,50—308 (310, 309, 308). Nar. ml. 20 d. Osj. ljev. 175 d. Brod. žag. 105 d. Union 120 d. Veveč 124 d. Isis 33 d. Ragusea 350—362,50 (350, 360). Oceanija 210 d. Trboveljska 400—402 (402, 401).

Belgrad. Narodna banka 8,110—8,170. 7% inv. pos. 91,50—92,50, agrari 56—56,75, vojna škoda 452,75—453,50 (500 kom.), 8% Bler. pos. 100 bl., 7% Bler. pos. 89 bl., 6% begl. obv. 75 d. — Notacije naših državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Blair. pos. 80—86,75. Newyork: 8% Bler. pos. 96,25—97, 7% Bler. pos. 86—86,75, 7% pos. DHB 85—85,50.

Dunaj. Wiener Bankverein 18. Creditanstalt 47,50, Escompteges. 159,75, Union 23,50, Aussiger Chemische 160, Ruše 35, Gutmann 17,75, Slavex 7,60, Mundus 157, Alpine 23,32, Trboveljska 49,20. Kranj. ind. 39,25, Prager Eisen 317, Rima Murany 83,25.

Žitni trg

Svetovna tržista javljajo nadaljnjo učvrstitev cen. Tako je Cikiraj za vse termine bila čvrstejša pšenica, še bolj pa koruza. Tudi Budimpešta javlja čvrsto tendenco. Pri nas so cene ostale neizpremenjene pri majhnem prometu, le koruza je čvrstejša in se zahteva zanj 135 bačka nakladalna postaja. Ljubljana. (Vse samo ponudbe, slov. post. plač. 30 dni, dob. prompt.) Pšenica 80—81 kg 1% 242,50—245, 79—80 kg 2% 237,50—240, 78—79 kg 232,50—235, rž 72—73 kg 2% 170—172,50, ječmen pivov. 69—70 kg 2% 220—222,50, oz. 66—67 kg 185—187,50, oves bar. 210—215, bč. koruza 180—182,50, moka 0g vag. bl. iz stare pšenice 405 do 410, iz nove 395—400.

Zaključena sta bila 2 vagona pšenice. Tendence čvrsta.

Novi Sad. Pšenica: 79/80 kg bč 177,5—180, gornjebeč. 180—182,5, ban. Tisa šlep 185—187,5, gornjebeč. 175—177,5, sr. 78 kg 167,5—172,5, slav. 78 kg 167,5—170, Oves: bč. sr. 150—155, Ječmen: bč. sr. 63,64 120—125, Koruza: bč. sr. 135—137,5, bč. sr. ladja Dunav 137,5—140, ban. 127,5—132,5, ban. ladja Dunav, Bega 137,5—140, Moka: bč. Og. 310—320, 2 280—290, 3 235—245, 6 177,5—185, 7 115—125, 8 100—105, Otrobi: bč. sr. ban. 97,5—100. — Promet: 30 vag. pšenice, 1 vag. ovesa, 75 vag. koruze, 8 vag. moke. Tendence trdna.

Budimpešta. Tendence trdna. Promet živahen. Pšenica: okt. 19,20—19,50, zaklj. 19,38—19,39, marc. 21—21,20, zaklj. 21,08—21,09. — Rž: okt. 12,85—13,05, zaklj. 12,92—12,94, marc. 14,08—14,32, zaklj. 14,25—14,26. — Koruza: avg. 17,80—18,08, zaklj. 17,98—18, sept. 18—18,20, maj 18,20—18,59, zaklj. 18,24—18,25, tranzit. avg. 15,25—15,35.

Objava.

Uprava državnih monopolov želi nabaviti potom direktnih ponudb, ki naj se vlože do 25. avgusta letos, priklonit tiskalni stroj (Tiegeldruckpresse) za tisk etiket in ovitkov za tobakno tovarno v Sarajevu. Glede pogojev se treba obrniti na Industrijski oddelek IM br. 8992. Natisnjeni v Službenih novinah št. 172 31. julija t. l.

A. A.

Razgovor z dr. Bogomirom Magajno

Kdor je sledil razvoju slovenske literature v zadnjih letih, brez dvoma pozna mladega slovenskega pisatelja dr. Bogomirom Magajno, ki tudi Hrvatim in Srbom ni več neznan. Po svoji naravi ljubezniv in prijazen, otroško dobra duša, vendar in domač v razgovoru, le na mah pridobi zase. Pred enim mesecem je v Zagrebu promoviral za doktorja medicine in pravzaprav odhaja k vojakom. Pred nekaj dnevi pa sem ga na sprejemu med prijateljskim kramljanjem spjel na misel, da mi pove kaj o sebi. In začel mi je odgovarjati na vprašanja, ki sem mu jih stavil:

O svojem odnosu do prirode, pravih, naj ti kaj povem?

Vsa otroška leta in mnogo dni pozneje sem preživel v prirodi, Vem, da ni več čas sedaj, da bi prirodo popisoval na dolgo in široko, vendar se ne branim nikdar, dotakniti se je v noveli toliko, kolikor stopi v direkten odnos s človekom. Kdor ne živi z njo, to težko razume. Ljubim najmanjše skrite kotičke, polne lepih nuanc pa do ogromne širskosti vesoljstva. Smešno bi bilo hoditi mimo tisočih lepot z zavestnimi očmi. Saj končno smo mi sami kosček prirode, dasi je človek še posebej oblagodarnen s srcem, opazovanjem in molitvijo. V ljubezni do tisočih skritih lepot in skrivnosti v prirodi me je potrdil univ. prof. anatomije dr. J. Plečnik v svojih lepih predavanjih. Potrdili so me tudi Turgenjev, Hamsun, Razin in drugi. Najbolj pa moja pastirsko leta, ki mi kljub hrupu pozejskega življenja nikakor ne gredo iz spomina in so mi prav tako živa kot tista otroška doba, v kateri sem na gmajni spoznal Kras do zadnjih skrivnosti. Tudi sedaj se jako rad mudim v prirodi. Prekrižal sem ponovno ljubljansko barje in skrivnostno pogorje Krma in spoznal, da ga še ni bilo, ki bi popisal življenje te pokrajine. Ne gredo mi tudi iz spomina hrvatske ravnine ali vožnje po Donavi, po dolini Neretve itd. S tega vidika bi bila marsikomu »Živa« in »Velebit« bolj razumljiva.

Kaj ti pomeni religija?

Parad ne ljubim nikjer, tudi v religiji ne. Vendar me boli srce, ko vidim, da nekateri gledajo v njej samo parado. Saj je gotovo religija najgloblje in najlepše v človeku. Seveda, tu se ne da operirati z matematičnimi ali našimi mehanskimi metodami. Morda je včasih en sam pogled v nočno nebo dovolj, drugi bo iskal in morda ne našel vse življenje. Krščanstvo mi je posebno ljub, radi neprekosljivega altruizma, kar sem imel priliko videti v vzgojevališčih in bolnicah. Poišči med svojimi znanci katerega modernega človeka, ki bi bil pripravljen zapreti se vse življenje v bolnico in delovati zastonj in ki bi mu bilo odvzeto vse veselje življenja. Mislim, da bi ga iskal zaman. In vendar jih je v krščanstvu takih na stotisoče. Otroško naivna pa je trditve tistih, ki mislijo, da je vse to zaradi posmrtnega plačila. Ne, dragi, gledal sem in videl, da je le iz ljubezni. Nekaj takega čuvstvanja in miselnosti lahko zaslediš v »Senci Estere«, »Balončku v vineti«, »Zdravnici Mariji« in drugih.

Ali se s socialnim vprašanjem kaj baviš?

O tem ne bom pisal samo novel, ampak tudi članke, seveda, v kolikor se bodo tikale moje stoke. Sicer sem pa prepričan, da bo doba pri-

Največja plavalna prireditev v Ljubljani

Vsi klubi, ki se udeležijo s svojimi juniorji plavalnih tekem za državno prvenstvo so v Ljubljani. Med zadnjimi je prisel v sredo zvečer Bob iz Belgrada, tekem večeršnjega dne pa iz Karlova. Tako da je armada mladih plavalcev in plavčic polnoštevilno zbrana. Kar veselje je pogledati na te stasite, od solnca ogorele mladeniče, ki z resnostjo možakov ogledujejo bazen Ilirije. V duhu so si že predstavili borbo, ki se bo pričela danes dopoldne ob 9. Pa tu je v resnici ostra borba, in je vprašanje, kdo bo odnesel zmago, še nerešeno. Veliko vlogov bodo igrale dame, in tu ima Ilirija, če bo mogla nastopiti kompletna, še največ izgledov. Na vsak način bodo zaradi ostre konkurence izboljšani doseženi časi. Zaradi lažjega pregleda prinašamo vse državne rekorde. Nekateri prve juniorji sploh še niso plavali (100 m prosto, mešane štafete), na teh progah bodo doseženi časi novi rekordi. Tablica vseh rekordov izgleda takole:

Juniorji

50 m prosto: A. Senjanović v času 0:28,0, 7. VIII. 1927 na Sušaku, 50 m proga.
4 × 50 m prosto: Jadran v času 2:05,5, dne 10. VIII. 1929 v Ljubljani, 50 m proga.
100 m prsno: V. Birimiša v času 1:21,1, dne 18. VIII. 1928 v Splitu, 25 m proga.
100 m hrbtno: D. Marčeta v času 1:23,0, dne 25. VIII. 1928 v Belgradu, 50 m proga.

Juniorke

50 m prosto: I. Krišković v času 0:35,8, dne 10. VIII. 1928 na Sušaku, 25 m proga.
4 × 50 m prosto: SK Jug v času 2:49,0, dne 11. VIII. 1929 v Ljubljani, 50 m proga.
100 m prsno: I. Volfart (Ilirija) v času 1:38,2, 25. VIII. 1928 v Belgradu, 50 m proga.
100 m hrbtno: M. Treo (Primorje) v času 1:44,8, 26. VIII. 1928 v Belgradu, 50 m proga.

Seniorji

50 m prosto: A. Senjanović v času 0:27,05, 30. VII. 1929 v Splitu, 50 m proga.
100 m prosto: A. Senjanović v času 1:04,4, 11. VII. 1927 v Splitu, 25 m proga.
200 m prosto: A. Senjanović v času 2:30,2, 30. VII. 1929 v Splitu, 50 m proga.
300 m prosto: A. Senjanović v času 4:02,8, 30. VII. 1929 v Splitu, 50 m proga.
400 m prosto: A. Senjanović v času 5:26,1, 7. VIII. 1927 na Sušaku, 50 m proga.
1000 m prosto: A. Senjanović v času 14:51,4, 1. VIII. 1929 v Splitu, 50 m proga.
1500 m prosto: A. Senjanović v času 22:25,0, 6. VIII. 1927 na Sušaku, 50 m proga.
100 m prsno: Vlado Smokvina v času 1:24,7, 29. VIII. 1925 na Sušaku, 25 m proga.
200 m prsno: Vlado Smokvina v času 3:04,7, 6. IX. 1925 na Sušaku, 25 m proga.
400 m prsno: Ivo Pavelič v času 6:43,2, dne 9. VIII. 1925 v Splitu, 25 m proga.
500 m prsno: Vjeran Birimiša v času 8:50,6, 30. VII. 1929 v Splitu, 50 m proga.
100 m hrbtno: Zlatko Mirković v času 1:20,1, 19. VIII. 1928 v Splitu, 25 m proga.
200 m hrbtno: Vazmo Pavešić v času 3:08,7, 20. VIII. 1928 na Sušaku, 25 m proga.
400 m hrbtno: Vazmo Pavešić v času 6:58,1, 20. VIII. 1925 na Sušaku, 25 m proga.

Seniorke

50 m prosto: S. Krišković v času 0:35,8, dne 10. VIII. 1924 na Sušaku, 50 m proga.
100 m prosto: O. Roje v času 1:17,1, 26. VIII. 1928 v Belgradu, 50 m proga.
200 m prosto: O. Roje v času 3:12,0, dne 2. VIII. 1929 v Splitu, 50 m proga.
300 m prosto: O. Roje v času 4:57,4, 1. VIII. 1929 v Splitu, 50 m proga.

hodnih trideset let doba velikih socialnih preobnov. Šilen napredek komunikacij je naredil to, da je danes ves svet komaj tako velik kot je bila Evropa za Napoleona. Narodi vzhoda in zapada si podajajo roke. Mislim, da gremo lahko z veselimi srcem naproti novim časom, bolj z veselimi kot se je bilz nekdo z majhno grupo osamljeni Prešeren l. 1848. Zato je pesimizem sedaj nepotreben, kajti novi časi prihajajo tako gotovo kot le kaj. Blagor tistemu, ki bo to uvidel in jim nastavljal roke v podporo. Radi tega tudi nisem obupal nad Primorjem. Socialni umetnosti ni treba, da bi bila pridigarstva. Tistega, ki ga krivica boli, naj jo opiše živo in resnično, in slika bo bolj delovala kot pridiga. Glej slike Keči Kolwitz. Zgrozi se, kdor jih gleda, in mu ostane to doživetje bolj v srcu kakor če bi poslušal govor o tej stvari. Seveda pa ne mislim govora ali eseja. V tem smislu čitaj »Slavice«, »Stenka Razina«, »Pismo« in druge.

Ali te medicina ne moti v literarnem delu?

Medicino ljubim in mojemu notranjemu svetu ne more prav nič škodovati, ampak samo koristiti. Medicina je vse nekaj drugega, kakor jo običajno gledajo laiki. Ona je ukrotila in uničila nebroj zla, nebroj ga te bo. Zato jo imam rad. Medicina je danes veda, ki posega v vse najlepše skrivnosti prirode in duše. Med medicinci sem našel najboljše tovariše in res ljudi. Medicinci vidi človeka prihajati, živeti in odhajati. Delo in čas me ne skrbita. Imam 26 let. Dan je bil trideset let. Pisal bom le tisto, kar bo zahteval krič krvi in duše, tisto, kar bo zahteval imperativ, ki se mu ne moreš umakniti.

Imaš kaj leposlovnih načrtov?

Do jeseni izidejo »Primorske novele«. Knjiga se tiska v založbi Mohorjeve družbe. Ponudil sem tudi že drugo zbirko 12 novel »Bratje in sestre«. Poleg tega mi nekaj novel (»Sut«, »Vinogradi«, »Ujetnik«) čaka na tisk v revijah. Kaj bom napisal v prihodnjih letih? Tisto, kar bom doživljal iz dosedanjega življenja bi spisal rad »Ladje-delnice« iz tržaškega življenja, kako povestico iz Primorja, »Gornje mesto« iz slovenskega življenja v Zagrebu in marsikako novelo še. Povest »Ladje-delnice« bi že do sedaj spisal, če bi dovoljevala razmere, a sem se moral zadovoljiti z odlomkom.

Kakšno mnenje imaš o drugih »mladih«?

Do mlade generacije sem optimist. Saj so tu Grum, Kresal, France Vodnik, Pogacnik, Debeljak, Mrzel, Ocvirk in drugi in pred njimi leži široko polje, tako široko, da ga bo vsega doletelo težko mogoče. Slovenci čitajo mnogo in čitajo radi, le škoda, da še primorskega trga manjka.

Ali si močno želiš nazaj v Primorje?

V ožji domovini nisem bil že tri leta. Neizmerno si želim tistih krajev med Snežnikom in Trstom, pa jih smem hoditi gledat samo na Krim. Tako blizu in tako daleč je sedaj moj rojstni kraj. Rad bi tudi potoval. Najbolj me mika Norveška, potem kraji ob Gangesu, Tibet, Singapore, avstralski otoki. Vidiš, te želi se razen Norveške za prihodnje čase neizpolniti, a vsak človek mora imeti kakše sanje. Če bi se pa uresničile, bi se zopet povrnil in ljubil se boli Slovenijo. Finec.

Izjava sekcije ZNS

(Službeno, po sklepu upr. odbora z dne 5. t. m.) 12 igralcev ASK Primorja se revanžira v »Jutru« z dne 1. t. m. sav. sodniku g. Janku Wagnerju za po njihovem mnenju neobjektivno vodstvo pokalne tekme Maribor: Primorje 6:1, odigrane 27. julija v Mariboru, z izjavo, v kateri ne kvalificirano in na nesportni način napada gosp. Wagnerja, sodnike-člane ljubljanske sekcije Zbora nogometnih sodnikov v obče in tudi Sekcijo kot tako.

Popolnoma jasno je, da znači izjava igralcev ASK Primorja pod vsakimi okoliščinami kršenje sportne discipline in kazenskega pravilnika JNS in da škoduje splošnim interesom sporta, neposredno pa ugledu ljubljanske sekcije ZNS. Z ozirom na to se je Sekcija obrnila na LNP za zahtevo, da se proti igralcem, ki so podpisali izjavo, postopa po kazenskem pravilniku JNS. Sekcija ugotavlja pri tem dvoje: ugotavlja, da upravnemu odboru Sekcije kot kompetentnemu forumu ni bila do danes, t. j. 12 dni po tekmi, predložena nikakoli prijava proti ss. g. Wagnerju in ugotavlja, da je bil dober del teh igralcev že opetovano discipliniran zaradi izpadov proti sodnikom.

Ako bi LNP v obstoječih razmerah ne uravnaval zahteve Sekcije, bo upr. odbor Sekcije podvel nadaljnje, tudi skrajne korake, da enkrat za vselej zaščiti Sekcijo in njene člane pred nekvificiranimi napadi.

V pojasnilo javnosti in v zadoščenje napadnemu sodniku objavlja upr. odbor Sekcije, da je kot kompetentni forum poizvedoval o sojenju g. Wagnerja: iz službenih poročil, pa tudi iz soglasnih časopisnih poročil je posnel, da so očitanja igralcev ASK Primorja proti g. Wagnerju brez vsake objektivne podlage.

Sekcija Zbora nogometnih sodnikov.

SK Ilirija, nogometna sekcija. Danes ob 18 trening skupine I: pridite vsi in točno!

Poizvedovanje

Zgabil se je v Tivoliju ženski plašč modre barve. Najdiš se na prošnjo, naj ga proti nagradi odda v Kladenski ulici 18.

Vreče.

Kdor rabi vreče kupi jih najceneje pri tvrdki:

Mirko Mlakar
Dobljana • Slomškova ulica 1

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 1-5-4 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službo dobe

2 čevljar, pomočnika rabim za skupno delo. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. - Ivan Poljanec, Sebenje, p. Križe, Gorenjsko.

Kleparskega vajenca sprejem proti primerni tedenski plači. - Lavrič Anton, Zaloška cesta 68, Moste.

Mizarsk. pomočnika za splošna dela, in enega vajenca, takoj sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. Logar Franc, mizar v Železnikih.

Iščemo za takojšnji nastop za civilno obutev cvikarje, oblikovalce (Überholer), obrezovalce podplatov (Sohlenbeschneider) in vlagalce (Einsteller). Stalno mesto. Tovarna čevljev »Boston«, d. d., Beograd.

Vajenca za čevljarstvo obrt sprejem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Prednost imajo železničarji. Štefan Strašek, čevljarški mojster, Celje, Kovaška ul.

Vajenca za mizarsko obrt, pridnega in poštenega sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. Nastop takoj. Julij Weibl, Kamnik.

Objave

Preključujem
izrečeno besedo »bimbo«, katero sem izrekel pred gost. Figovec F. Magistru iz št. Vida in se mu zahvaljujem za odstop od tožbe. - I. Oblak, Aljaževa cesta 6.

Posestva

Posestvo
dve hiši s 30-40 orolov zemlje naprodam na prostovoljni javni dražbi dne 11. t. m. v Handlerjih 1, p. Kočevska Reka. V gozdovih zrel les za sekane: 1018 smrek od 6 do 19 palcev, 45 bukev 11 do 20 palcev, to je 485 kubič. metrov palcev.

Majhno hišico
z zemljiščem za trgovino ali gostilno na prometnem brezkonkurenčnem kraju kupim. Ponudbe na upravo lista pod »Cena in opis«.

Prodamo

Fotografski aparat
6½ X 9, z vsemi potrebnimi, popolnoma nov, naprodam. Cena 350 Din. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 8884.

Tesan les

popolnoma suh, za takojšnjo uporabo pri stavbah, ima stalno v zalogi »Ilija«, družba z o. z., Dunajska cesta 46, telefon 28-20.

Drva, odpadki
od žag se dobijo v vsaki količini pri trvdki Ivan Šiška, tovarna parket v Metelkovi ul. 4. Tel. 2244.

Puhasto perje
kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. - Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. Kemič. čistilnica perja.

Dinamo generator
3-8 KW, 33 Amp., dobro ohranjen, ugodno naprodaj. Na ogled v trgovini Stupica, Ljubljana.

Obrt

Skobelniko
(Hobelbank) izdeluje najceneje kakor tudi vse vrste pohištvo Franc Musič, mizar, Mengeš.

Kašo
ješprenj, ajdovo moko vedno svežo oddaja na debelo veletrgovina
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24.

Naznanjamo žalostno sporočilo, da je umrla v četrtek, 7. avgusta ob 9 dopoldne, previdena s tolažili sv. vere, gospa

Marija Poženel roj. Stritar

Pogreb nepozabne rajnice se bo vršil v soboto dne 9. avgusta ob 2 pop. iz mrtvaške veže v hiralnici sv. Jožefa (Vidovdanska cesta) na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 7. avgusta 1930.

Žalujoči sorodniki.

Brez posebnega naznanila

Umrla mi je moja zlata, predobra mamica, sestra in teta

Schiller Ela

K večnemu počitku jo spremimo dne 9. t. m. ob 4 popoldne iz splošne bolnice k Sv. Križu.

Ljubljana, 7. avgusta 1930.

Žal. hčerka Milica in ostalo sorodstvo.

Pogrebni zavod T. Gajšek, Vodmat.

Zahvala.

Lepo se zahvaljujemo vsem, ki so karkoli dobrega storili za našega pokojnega soproga, očeta, gospoda

Josipa Meklav

bodisi v boleznih, ob smrti in pri pogrebu, Bog plačaj vsem!

Rečica ob Paki, 7. avgusta 1930.

Žalujoča rodb. Meklav.

Lončene peči
visoke in krušne, štedilnike z oblogo domačih ali čeških belih tablic - Vam nudi pečarja Jerko, Črnuče. - Solidno delo! Najnižje cene!

WECK-ove

čaje in aparati za vkuhanje so prispele. FRUCTUS, Ljubljana, Krekov trg 10.

100 kg

koruze . . . 185 D

rešet. ovsu 210 D

prodaja proti gotovini

JOS. BAHOVEC

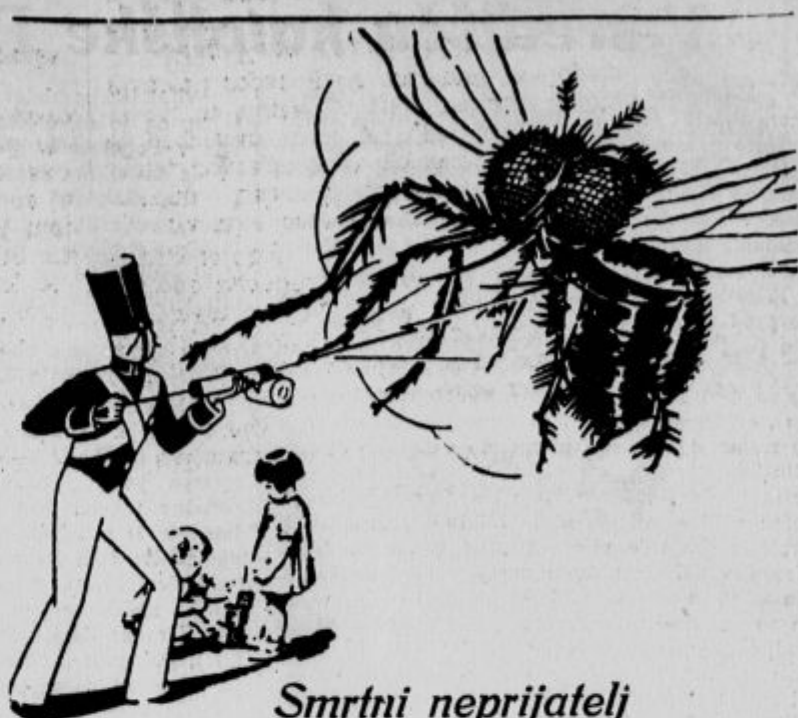
SV. JAKOBA NABREZJE

LJUBLJANA

Inserati

v »Slovencu«

imajo največji uspeh:

Smrtni neprijatelj nežnih otrok!

25% otrok izpod 5 let starosti umre od otroške driske. Strašna hišna muha je glavni nosilec te in drugih bolezni. Uniči muhe in reši svoje otroke. Škropi s FLIT-om.

FLIT je smrtonosen muham, komarjem, bolham, moljem, mravljam, ščurkom, stenicam in njihovim jajcem. Tebi ne škodi. Ne pusti madežev.

Ne zamenjaj FLIT-a z drugimi različnimi sredstvi. Pazi na vojaka na rumeni konvi s črnim robom.

FLIT

naglo usmrti.

Dr. Krek Miha

javlja, da je
odpri advokatsko pisarno v Ljubljani
Miklošičeva cesta št. 21
nova hiša Vzajemne zavarovalnice
Telefon št. 2912

IVANA SNEDIC

PO DOLGEM, MUKEPOLNEM TRPLJENJU JE DANES V BOGU ZASPALA NAŠA SESTRA, STARA MATI IN TETA

IVANA SNEDIC

VDOVA ŽEL. STROJNIKA

V STAROSTI 70 LET. — POGREB BO V PETEK POPOLDNE OB ŠTIRIH (4) IZ MRTVAŠNICE HIRALNICE SV. JOZEFA NA VIDOVDANSKI CESTI NA POKOPALIŠČE PRI SV. KRIŽU.

PRIPOROČAMO JO V MOLITEV.
N. V. M. P.

LJUBLJANA, DNE 7. AVGUSTA 1930.

ŽALUJOČI OSTALI.

Rumeni gusarji

(Sodobna zgodba.)

»Seveda, ker hočete biti trdovratni! Ampak prav škoda, verjemite mi! Koliko bolje bi bilo, če bi ubogali moj svet! Toda ako nočete — saj res, sta dobila kaj hrane?«

»Niti grizljaja.«

»Tako ne sme biti! Brez jedi pač ne moremo živeti, saj veste. Takoj vama kaj pošlem.«

Vu Hang odide. Kmalu nato pa vstopita dva moža in prineseta celo vrsto skled in jedilnih palčic. Kaj je v skledah, Mihael ni vprašal; bil je tako lačen, da bi jedel vse, zato se je kar se da potrudil, da je posnelal Lo Finga pri uporabi jedilnih palčic.

Nekaj ur nato (Mihael se je bila ura ustavila, zato je mogel le približno uginiti, da je že pozno popoldne) zaslišita zunaj krik in hrup, kakor da se bliža njuni ječi precejšnje število ljudi.

Vrata se na stežaj odpro. Na pragu se prikaže velik Kitajec, krut v obraz, ki ga je spremljalo dvanajst ali še več dobro oboroženih ljudi, ki niso bili videti prav nič manj lopovski. Njihov vodja zakliče jetnikoma, naj gresta z njim. Prav nič jima ni bilo žal, da morata zapustiti svoje pusto, dolgočasno stanovanje; zato vstaneta, straža pa ju pelje preko dvorišča v Budžakovo stanovanje.

Vrata se zaloputnejo za njima, straže ostanejo zunaj. V sobi pa zagledata človeka, ki se je stegal po ležišču in bil čisto sam. Če si ga pogledal, te je kar groza obšla; bil je namreč gusarski glavar Ming Vang Tang.

Mihael se težko odloči.

Gusar je uprl svoje kitajske oči v holandskega fanta in tako si je Mihael končno vendar mogel ogledati svojega sovražnika.

Videl je nizkega pa čokatega in mišičastega moža, ki so mu obraz kazile globoke brazgotine. Desna trepalnica mu je visela navzdol in skoraj zakrivala punčico; zato je bilo pa levo oko toliko živahnejše in drznejše in nekoliko podobno solzavemu pogledu krokodila. Usta so bila trda in krvoločna, vsa njegova zunanost zverinska.

Mihael in gusar sta nekaj trenutkov molče ogledovala drug drugega, kakor da bi hotela drug drugega premeriti in preceniti. Kmeta pa Ming Vang Tang ni poznal, vsaj zdelo se je tako. Nato pa izpregovori s svojim čistim, trdim, kovinskim glasom, ki se je njegovi nenavadni nenaestnosti kaj dobro prilagel.

»Kaj imate opraviti v teh krajih?« je vprašal skrbno, razločno kakor človek, ki govori tuj jezik, a vendar se mu je poznalo, da ne povdarja angleško.

Mihael je nekoliko okleval, preden je odgovoril, a njegove misli so bile živahne, zato se je takoj odločil, da bo nastopil drzno. Budžak in Vu Hang sta vendar vedela, kdo je on, brez dvoma je torej tudi Ming Vang Tang o njem vedel vse, torej tudi to, da je brat jetnika v trdnjavi. Nič mu ne bi koristilo, ako bi se skušal izvijati in roparja preslepiti; baš nasprotno pa je bilo mogoče, da roparju omaje njegovo samozavest in brezskrbnost.

»Ali govorim z Ming Vang Tangom?« je vprašal Mihael.

»Ljudje vsaj mi pravijo tako.«

»Torej imam opraviti baš z vami! Zahtevam, da izpustite mojega brata Lovra Trompa, o katerem je znano, da ga imate vi v tej okolici nekje zaprtega.«

Gusarju se usta skremžijo. Bilo je kakor da si zelo prizadeva, da bi se nasmešnil, a poskus se mu je žalostno izjalovil.

»Če je to vaš opravek,« reče gusar, »potem ste svoje življenje postavili v nevarnost za prazen nič! V tem okraju sploh ni nobenega Holandca razven vas, vi pa ste kajpada špijon in po vojnih zakonih je vaše življenje zapadlo!«

»Jaz nisem špijon in vojne tudi ni! Je pa tudi brezpomembno, da tajite, kar ve vsakdo, da imate namreč mojega brata zaprtega. Ako se mu skrivi samo las, boste imeli opraviti z holandsko vlado!«

Gusarju je v grlu zapelo, kakor da se mu je nekaj zaletelo.

»Kitajec holandske vlade ne prizna! Ne bo več dolgo, pa bomo zadnjega tujca pognali v morje in iznebili se bomo svojih nesramnih zatiralcev. Dotlej pa imam od Tučuna te pokrajine naročilo, naj tuje špijone ugonobim kakor bi ugonabljal podgane in drugo zalego!«

Na take besede odgovarjati, se Mihaelu ni zdelo vredno. Lahko bi zahteval, da ga peljejo pred Tučuna, pokrajinskega vojaškega guvernerja; toda bil je prepričan, da si je ropar svojo moč na lepem izmislil in Mihael je jako dvomil, da bi Tučun in ta glasoviti ropar sploh vzajemno postopala.

Ming Vang Tang je bulil vanj s svojimi prodirnimi očmi. Kake pol minute sta oba molčala, nato pa je Tang zopet rekel: